

✱

NAŠA LUČ

8

✱ 1963

Znamenita leta naše zgodovine

NAŠA ZEMLJA

Sonet

Jaz sem kohorte rimske tu že zrla,
od divjih Hunov bila sem teptana,
krdela Obrov, Gotov, Markomanov
in Langobardov so čez mene drla.

Uničevala me je, ni me strla
sekira lakomnega Benečana,
ne bič ne meč in križi
Habsburžana,
vsem, vsem samo grobove
sem odprla.

Vsi bili so za mene samo hrana,
da sem dojila vas, ki razorana
sem pila morje vaših solz in znoj.

še vam bom dom in še
vam bom ognjišče
in še naj bodo širna polja moja
sovragom vašim pokopališče.

(Kohorta: oddelek rimske vojske.

Huni, Obri, Goti, Markomani,
Langobardi: divja plemena, ki so
ob preseljevanju šla preko naših
krajev.

Ta pesem je rodoljubni sonet in
izraža samozavest trde kraške zemlje.)
Napisal jo je ALOJZIJ GRADNIK,
sodnik in pesnik, roj. 1882
v Medani v goriških Brdih.

1898. so se razna slovenska izobraževalna društva povezala v Slovensko krščansko-socialno zvezo, ki je l. 1906 dobila svojo podružnico v Mariboru. Ker so v telovadni zvezi „Sokol“ prevladale ideje, nasprotne Slovenski ljudski stranki, se je 1905 začelo organiziranje telovadnih društev z imenom „Orel“.
1905. se je Katoliška narodna stranka preimenovala v Slovensko ljudsko stranko, leta 1909 pa v Vseslovensko ljudsko stranko, ki je zajela večino slovenskega naroda.
1906. je bila uvedena v Avstriji splošna, enaka in tajna volilna pravica, ki je močno okrepilo slovensko zastopstvo na Dunaju. To se je pod vodstvom advokata dr. Ivana Šušteršiča in dr. Janeza Evang. Kreka neupogljivo in uspešno borilo za naše pravice.
1908. je v kranjskem deželnem zboru zavladala Slovenska ljudska stranka in s tem lahko na široko začela uredničevati svoj program, ki je imel namen kulturno in gospodarsko dvigniti Kranjsko ter s tem utrditi hrbtenico slovenskemu narodu. Po ostalih deželnih zboreh se pa Slovenci zaradi krivičnih volilnih predpisov niso mogli primerno uveljaviti. Ko so Avstrijci anektirali Bosno in Hercegovino, se je jugoslovansko vprašanje sprožilo z vso ostrino.
1912. je bil 20. oktobra v Ljubljani „slovensko-hrvatski tabor“, na katerem so se poslanci obeh narodov med seboj pogovorili o skupnem nastopu za svoje pravice. — Balkanska vojna je dvignila zavest tudi pri vseh avstrijskih Slovanih in dr. Krek je v imenu Slovencev ponovno podčrtal jugoslovansko usmerjenost.
1914. Umor prestolonaslednika Franca Ferdinanda v Sarajevu je sprožil svetovno vojno. V Avstriji so ukinili politične svoboščine in začeli veliko preganjanje Slovanov.
1915. so Angleži in Francozi obljubili v tako imenovanem londonskem paktu zapadni del Slovenije Italiji, narkar je Italija stopila v vojno proti Avstriji. Na zavezniški strani se je ustanovil Jugoslovanski odbor pod predsedstvom dr. Trumbiča, ki je potem vodil izven domovine borbo za osvoboditev vseh Jugoslovanov.
1916. so v Avstriji umorili grofa Stürgkha in je umrl cesar Franc Jožef, kar je privedlo do tega, da se je zrušil absolutizem in prišlo je spet do političnih svoboščin.
1917. so se 30. maja spet sestali avstrijski poslanci in tedaj je v parlamentu na Dunaju prebral dr. Anton Korošec v imenu slovenskih hrvatskih in srbskih poslancev „majsko deklaracijo“, ki je zahtevala združitev vseh jugoslovanskih krajev v posebno upravno enoto. —

Živimo v viharnih časih

Papež Pavel VI. bo moral krmariti Kristusovo ladjo skozi viharne čase: čase odpada narodov od Boga, komunističnega brezboštva in strahu pred vojsko.

Narodi so odpadli od Boga. Začelo se je pred štirimi stoletji z obnovo poganstva. Potem je prišel protestantizem, zanikal božjo vrednost maše, odveze v spovedi, nezmotljivost Cerkve in nujnost božjih zapovedi za zveličanje in tako podrl osnove krščanskega življenja. Novi zmoti naturalizma in deizma sta zatrdili, da se Bog, če sploh je, ne meni za posameznika, ampak le za zakone v vesolju. Tako greh ni žalitev Boga, ampak je le proti pameti. Če ni greha, ni učlovečenega božjega Sina in ne odrešenja, ni milosti, zakramenti so prazna znamenja, duhovništvo je brez smisla, molitev je brez moči. Sledili so: liberalizem, socializem, komunizem. Podrli so še tisto malo, kar so prejšnje zmote pustile. Ta zadnji je oznanil, da je pravo božanstvo v napredku človeštva. V ta strašni kaos bo moral Pavel VI. ponovno posvetiti z božjo resnico.

Četrtna obljudene zemlje je pod komunističnim bičem. Cerkev je komunizem obsodila in ni v obsodbi nič popustila. A zadnji papež je uvidel, da komunizem že desetletja usužnjuje ljudi, Cerkev pa tja nima dostopa. Zavedel se je naloge, oznaniti Kristusa vsem

ljudem, tudi tistim za železno zaveso. Zasmilili so se mu verniki, ki toliko trpe zaradi vere. Da bi mogel rešiti, kar se rešiti da, je v osebnih odnosih ubral drugačno pot. Ista naloga ostaja papežu Pavlu VI., čeprav bodo poniževanja težka in ga tudi od dobrih marsikdo ne bo razumel.

Strah pred vojsko leži nad človeštvom kot težka mora. Osnovna misel komunizma je podjarmiti ves svet. Če danes del revolucionarjev odklanja vojsko, jo samo zato, ker je prepričan, da bo po udobnejši poti prišel do cilja. Mogoče se boji nasprotnikove premoči v orožju, mogoče razvalin, ki bodo edini plen zmagovalca: sicer pa rdeče trojke zvesto razjedajo družbo po vseh delih sveta. Gotovo je, da bo zgrabil za orožje tisti trenutek, ko se mu bo zdelo potrebno. Te ljudi bo moral Pavel VI. prepričevati, naj puste svetu vsaj mir, ko so mu že vse drugo vzeli.

Krmariti v viharju ni lahko. Delo sv. očeta v teh časih ne bo lahko. Samo naravna sredstva ne bodo zadoščala: ne sijajni umski talenti, ne velika izkušnja.

Bog bo moral dati luči in moči.

Pri prošnji k Bogu za luč in moč računa sveti oče na vse, ki čutijo s Kristusovo Cerkvijo.

B. R. v argentinskem „Duh. življenju“

Kaže nam neizmerno ljubezen

Sveto obhajilo je ena največjih skrivnosti naše vere. Noben človeški um ne more tej skrivnosti prodreti do dna, nihče ne more v celoti razumeti tega čudeža božje vsemogočnosti. Kako naj bi mogla človeška pamet dojeti, da pri sv. obhajilu zaužijemo telo in kri poveličanega Sina Božjega, da pride pri obhajilni mizi v človekovo dušo Kristus sam? Tukaj odpovedo vsi naši čuti, vsa naša ra-

zumska razglabljanja, pomaga pa nam le vera v vsemogočnega Boga.

Sveto obhajilo je izraz Kristusove ljubezni do nas. Za ljubezen je namreč značilno, da se hoče darovati ljubljenu bitju. Kdor nič ne da, nič ne ljubi; kdor malo da, tudi malo ljubi. Kdor da veliko, ta pokaže veliko ljubezen; kdor pa vse da, ta izkaže ljubezen do skrajnih mej. Tako ljubezen Kristus kaže v

sv. obhajilu, v katerem se nam popolnoma daje z dušo in telesom, s svojo poveličano človeško naravo in s svojim božanskim bitjem. In Kristus se nam izroči zato, da nam pomaga na poti k zveličanju.

Poveže nas s Kristusom

Glavni cilj sv. obhajila je naše združenje s Kristusom. Sicer smo z Njim združeni že po posvečujoči milosti, ki smo jo prejeli pri sv. krstu, ko smo postali člani Cerkve, udje skrivnostnega telesa Kristusovega, božji otroci in dediči nebes. V sv. obhajilu pa se to združenje kristjana s Kristusom še na izreden način poglobi in utrdi. Posvečujoča milost, ki pomeni božje življenje v nas, se po prejemu sv. obhajila v nas pomnoži, saj v njem prejmemo Početnika vseh milosti, Kristusa samega. S posvečujočo milostjo pa se v nas poveča tudi ljubezen do Kristusa, ker se Njegovo življenje preliva v naše duše, da smo takorekoč duhovno eno z Njim, kakor je sam dejal: „Kdor mene uživa, bo živel po meni“ (Jan 6, 58).

Ta prvi in glavni cilj sv. obhajila Cerkev v svojem nauku jasno uči. Na cerkvenem zboru v Tridentu (1545—1563) so navzoči škofje pod vodstvom papeža zapisali: „Kristus je hotel, da se ta zakrament (= sv. obhajilo) prejme kot duhovna hrana duš, da bi bile te nasičene in okrepčane z Njegovim lastnim življenjem.“ Papež Leon XIII. je zapisal v okrožnici o Sv. Rešnjem Telesu takole: „Nič ni večjega, nič bolj vrednega naših želja, kot biti deležen božje narave. Prav to pa nam da Kristus v Sv. Rešnjem Telesu s tem, da združi človeka, ki je že deležen božjega življenja po posvečujoči milosti, še tesneje s Seboj.“

Naše združenje s Kristusom po sv. obhajilu ni materialno, ampak duhovno, v posvečenju naših duš. Čeprav namreč prejmemo Kristusa resnično in dejansko v svoje telo, vendar Kristus ne pride v nas kot telesna hrana, ampak kot duhovna hrana. Naše združenje s Kristusom se zgodi na skrivnosten način. Res je, da je tudi naše telo po Kristusovi bližini dejansko posvečeno, vendar so naše vezi z Njim duhovne narave, ki izvirajo in se utrjujejo iz medsebojne ljubezni. O tem lepo pravi sv. apostol Janez: „Bog je ljubezen, in kdor ostane v ljubezni, ostane

v Bogu in Bog ostane v njem“ (Jan 4, 16). Sv. obhajilo se zato imenuje zakrament ljubezni. Neki bogoslovni pisatelj je to takole razložil: „Naše združenje s Kristusom v sv. obhajilu ne združi naših teles z Njegovim, ne naših oseb z Njegovo osebo, ampak združi čustva in souglasi voljo, da bi živeli z Njim, kakor On živi z Očetom.“

V tem je torej razlika med telesno hrano in sv. obhajilom, da si telesno hrano človek osvoji in jo spremeni vase, sv. obhajilo pa nas spremeni v Kristusa, tako, da moremo reči z apostolom Pavlom: „Živim, pa ne več jaz, ampak Kristus živi v meni“ (Gal 2, 20). Tovrstno naše združenje s Kristusom po sv. obhajilu lepo izrazimo, ko pravimo, da pride Kristus v naše srce, čeprav pride v naše telo po isti poti in na isti način kot telesna hrana.

Ustvarja bratsko vez med ljudmi

Cerkev že od vseh početkov gleda v sv. obhajilu glavni vir resnične in bratske ljubezni med kristjani. Evangelist Luka piše o prvih kristjanih v Jeruzalemu, da so bili stanoviti v molitvi in lomljenju kruha, t. j. v sv. obhajilu. Kot sad tega skupnega verskega življenja pa omenja, da so bili vsi enega srca in enega duha in jim je bilo vse skupno (Apd. 4, 32). Apostol Pavel pa nekoliko pozneje ves žalosten piše kristjanom v Korintu, da sliši, da so med njimi spori in pravi, da je temu vzrok nevedno prejemanje sv. obhajila. Sviri jih, naj bi se v tem poboljšali, pa se bo tudi nerazumevanje med njimi ublažilo. Z odločnostjo poudarja, da smo vsi kristjani eno telo, ker smo vsi deležni enega kruha, sv. obhajila.

Iskrena ljubezen do Kristusa in medsebojna bratska ljubezen vseh kristjanov sta prva in poglobitna učinka vrednega sv. obhajila. Ako se to ne pokaže, tedaj nekaj v našem razpoloženju manjka.

Ozdravlja našo dušo

Poleg združenja s Kristusom in ustvarjanja bratske ljubezni med kristjani, sveto obhajilo tudi ozdravlja našo dušo. Cerkev uči, da je sv. obhajilo zdravilo, ki očisti našo dušo malih grehov in ji daje moč, da se laže obvaruje smrtnega greha. Kakor namreč hrana obnavlja telesno moč, tako nam

sv. obhajilo s pomnoženjem milosti odpušča male grehe, ki dušo v njenem življenju slabijo. Po nauku cerkvenih učiteljev se nam s sv. obhajilom odpuščajo tudi časne kazni za grehe, to pa v večji ali manjši meri z ozirom na našo pobožnost in gorečnost.

V smrtnem grehu sv. obhajila ne smemo prejeti. Cerkev ukazuje v svojem zakoniku, da se morajo verniki, ki jim vest očita kak smrtni greh, na vsak način pred sv. obhajilom spovedati in ne zadostuje že popolno kesanje. Sveto obhajilo pa nas varuje pred smrtnim grehom, ker v nas množi dušno moč in odpornost proti skušnjavam ter zmanjšuje naše poželenje in odvrača od nas hudobnega duha, ker se boji Kristusove navzočnosti.

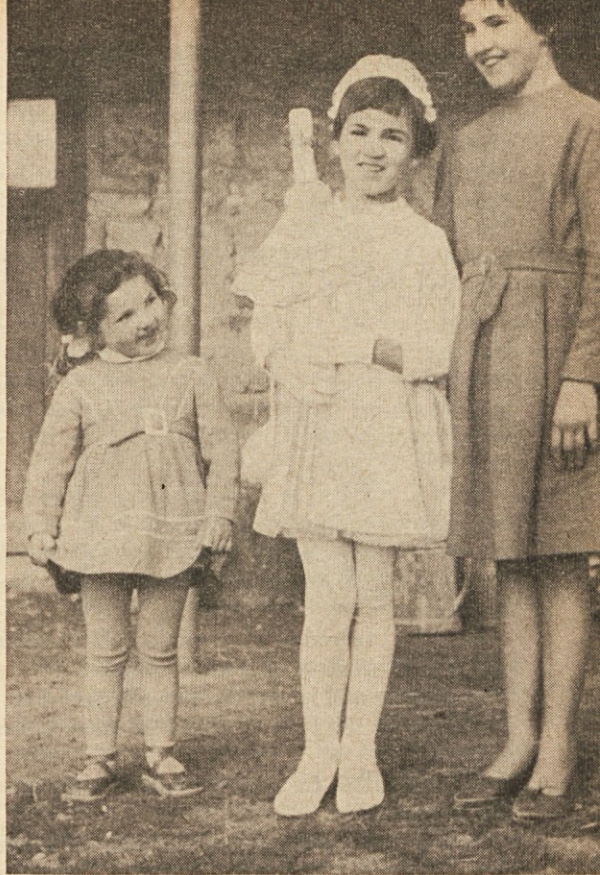
Iz povedanega sledi, da kristjani moramo prejemati sv. obhajilo, če hočemo ostati v zvezi s Kristusom, če hočemo gojiti pravo bratsko ljubezen do soljudi in ohraniti naši duši čilost in zdravje.

(Al. Košmerlj v „Duh. življenju“)

Francišek včeraj in danes

Nekega dne je ljudem v Asisiju obstal razum: videli so, da je šel vedno veseli sin bogatega Petra Bernardona — prosjačit... Berachenje je bilo že takrat zaničevanja vreden položaj. Da se bogat mož prostovoljno — in brez zvijačne zahrbtnosti misli — poda v to, bo družba vedno občutila kot spotiko ali pa kot popolno norost. Noben človek pa ni nikoli vzbudil v javnosti toliko spotike kakor ta rjavi prosjak. Vendar je bila njemu ubožnost kakor dragoceno darilo in kakor cvečič nevesta. Kadar je pred bronastimi vrati pri Sv. Petru v Rimu užival na pol gnile smokve s siromaki vred, najbolj vrednimi usmiljenja, je utegnil pri tem prepevati še vesele pesmice.

Včasih jim je napravil kak „strasten agitacijski govor“: češ da so oni — nimaniči — opora družbe, češ: Vsak izmed njih je rojen knez; najmanj tako plemenitega rodu in najmanj tako potreben kakor glavničarji in tisti, ki imajo mastne zaslužke... In da se bo ob šestih valila mogočna demonstracijska četa na Kapitol. Častna zadeva je, da se te-

Marta, Milenca in Darinka iz Svetelško-ve družine v Paiesbachu v Posarju (Nemčija). Milena je bila letos pri prvem sv. obhajilu. Marta, najstarejša, že ve, kako nekaj velikega in važnega za našo dušo je sv. obhajilo. Darinkica pa tudi že težko čaka tistega dne, ko bo smela prvič prejeti Jezusa pri obhajilni mizi.

ga vsak udeleži, on pa bo pred mestno hišo govoril bogatinom.

Nekako takole je Francišek tam govoril: „Bratje kapitalisti, mi ubogi nimaniči vam ne zavidamo vse bedne zemeljske šare. V enem letu ali pa v petdesetih letih bomo ležali mi vsi pod isto zemljo. In tisti izmed nas bo potem najbolj bogat, kateri je zaradi Boga postal najubožnejši. Mi proletarci vas ne kolnemo in vas ne sovražimo. Mi hočemo le biti vaša vedno čuječa vest: da ne boste

vi svojega srca zakrknili ob denarju in zaničevali ubožce. Pravičnost so že stari Rimljani imeli za krepost bogatega moža. Dejanje kristjanov pa naj bo — ljubezen. In kjerkoli pokonča denar te dve čednosti, ondi se bo oglasil naš bojni klic: Proč z mamonom! Proč z denarjem! Bratje kapitalisti, mi proletarci vas pozdravljamo z bratovskim pozdravom: Mir in vse dobro!“

Sprva so berači glasno klicali: „bravo“! Nato so se raztogotili; imenovali so ga izdajavca „proletariata“, plačanega ovaduha, priganjača in farškega podrepnika ter so mu metali ostanke svojih gnilih smokev na obrito glavo.

Brat Frančišek je ostal povsem miren na najzgornji stopnici Petrove stolbe in je samo odgovoril: „Bratje berači! Prav imate! Ni nobenega manj vrednega med vami kakor sem jaz.“

Berači so še vedno glasneje kričali in eden mu je celo dvakrat pljunil v obraz.

Frančišek mu je dal za to velik kos kruha, ki ga je bil zjutraj prejel od neke stare gospe...

Čez nekoliko časa so prenehali zmerjati. Razkropili so se.

Nekaj časa pozneje je Frančišek šel skozi malo mestece Arezzo, ki stoji med Florenco in Rimom. Tam je bil vprav občni zbor podeželskih krčmarjev. Frančišek je šel na zborovanje in imel na navzoče nagovor, podobno tistemu nagovoru pred proletarci. Pustili so mu, da je izrekel svoje misli, ne da bi ga kdo motil. Nato pa je pomignil prvosednik nekemu kletarju. In med bučnim smehom zbranih so „šaljivega čudaka“ vljudno, toda zelo odločno postavili na zrak...

Tako se je godilo sv. Frančišku Asiškemu. Niso ga razumeli. Tisti pa, ki so ga razumeli, se jim je odprlo spoznanje in v srca se jim je naselil mir. Frančiškansko geslo pravi: „Mir in vse dobro.“ Mir srca, ki ga ne vzemirja pretirana skrb za bogastvo in čast tega sveta.

Zgodba Male Cvetke

Kraj, kamor jo je klical božji Ženin, je bil Karmel, ki je že sprejel sestro Pavlino in Marijo. A preden „je sedla v senco tistega, ki ga je želela“, je morala prebiti še mnogo preizkušenj.

Terezika je vedela, da tudi Celina hrepeni po samostanski tihoti, in ker je bila starejša od nje, bi imela pravico, da odide pred njo; zato se je bala in ni imela poguma, da bi ji odkrila svoj namen. Toda Celina ga je uganila in ni branila, pač pa je obljubila mali sestrici, da bo mesto nje ostala doma in skrbela za dobrega očeta.

Kljub temu je trepetalo njeno srce, misleč na žalost, ki jo bo zbudila v dobrem očetu, ko mu bo odkrila svoj poklic. Pred kratkim ga je zadel mrtvoud. Rana, zasekana v njegovo srce zaradi odhoda Marije in Pavline, je bila še odprta. Kako naj se osrči in prosi, da se odpove še svoji „kraljičici“. Častila ga je kakor svetnika in njena ljubezen do očeta je rastla z leti. Toda obljubila je Bogu, da bo storila vse, kar bo v njeni moči, da bo čimprej stopila v Karmel.

Bilo je na binškoštni praznik leta 1887. Cel dan je molila k Svetemu Duhu in ga

prosila pomoči in razsvetljenja. Ta dan je zmagala.

Popoldne po službi božji je poiskala očeta. Pozneje je zapisala o tem:

„Sedel je na vrtu in sklenjenih rok je občudoval lepoto narave. Sonce blizu zatona je zlatilo z zadnjimi žarki visoke vrhove dreves, medtem ko se je zdelo, da ptički čivkajo večerno molitev.

Njegovo lepo obličje je pokrival nebeški izraz, in jaz sem čutila, da je njegovo srce polnil mir. Ne da bi izustila besedo, sem sedla tik njega, z očmi, vlažnimi od solz. On me je gledal z neizrečeno ljubeznijo in, naslonivši mojo glavo na svoje srce, je vprašal: „Kaj ti je, moja mala kraljičica? ... Povej mi! ...“ Potem je vstal in kakor da hoče prikriti ganjenje, je začel počasi korakati, stiskajoč me še vedno k sebi. Govorila sem mu s solzami o Karmelu in mu odkrila željo, in tedaj je jokal tudi on; a rekel ni ničesar, kar bi jemalo poklic. Le to je pripomnil, da sem premlada, da bi mogla kaj takega skleniti. In ker sem silila in prosila, se je plemenita duša velikodušnega očeta kmalu prepričala. Potem sva korakala dalje. Moje srce je bilo utolaženo, papà ni več jokal. Govoril mi je kakor svetnik. Ko sva se približala nizkemu zidu, mi je pokazal majhne, bele cvetke, podobne lilijam v miniaturi; odtrgal je eno, mi jo podal in razlagal, s kako skrbjo jo je ustvaril Bog in jo hranil do tega dneva.

Bilo mi je, kakor da slišim lastno zgodovino, taka je bila podobnost med malo cvetko in malo Terezijo. Sprejela sem ono cvetko kakor relikvijo in videla sem, da jo je papà izpulil, ne da bi bil uničil korenino: zdelo se je, da je določena živeti še v drugem, bolj rodovitnem vrtu. In moj oče je tedaj storil isto z menoj; dovolil je, da sladki kraj mojih prvih korakov v življenju zamenjam s karmelskim gričem ...“

Veselje male Terezije je bilo toliko, da ga, kakor se zdi, ni mogla popisati. S častjo je hranila ono cvetko in jo pripela na Marijino podobico in jo hranila v spomin. Drobnosteblo se je utgalo od nežne korenine, kakor da hoče reči: Bog bo kmalu raztrgal vezi svoje male Cvetke in ne bo pripustil, da bi ovenela na zemlji.

Ob 90-letnici rojstva čudovitega dekleta, ki je osvojila svet s svojo ljubeznijo in ki ima ta mesec, 3. oktobra, svoj god, to je mala Terezija Deteta Jezusa, objavljamo zgodbo iz njenega življenja. Že od leta 1925. jo častimo na naših oltarjih kot svetnico in mogočno priprošnjico. Rodila se je 1873. in umrla v 24. letu svojega življenja 1897. v Lisieuxu v severni Franciji, kamor tudi naši rojaki, razkropljeni po Franciji, radi romajo.

Janez XXIII. francoskim padalcem

Pri avdiencah je navada, da spregovori papež sprejetim skupinam nekaj besed. Francoskim padalcem je Janez XXIII. ob taki priliki dejal: „Ne bi rad, fantje, da bi sedaj, ko znate padati z neba, pozabili, kako se pride gor.“

Bog dopusti, da je naša duša včasih kakor zapuščena. To stanje je največja preizkušnja za vero. Za dušo je to podoba smrti; mrzla je, negibna in brezčutna kakor v grob zaprta in se zdi, da jo veže na Boga samo še slabotna volja, katere si ni več v svesti. A kakšne milosti so plod take smrtne groze, ki jo prenašamo s ponižno potrpežljivostjo!

(Lamennais)

Znanstveniki so izjavili:

André Marie Ampère (1775—1836), francoski fizik in iznajditelj osnovnih zakonov elektrodinamike:

„Najprepričljivejši dokaz za bivanje Boga je dokaz, ki ga najdemo v očitvidni harmoniji sredstev, ki vzdržujejo red v stvarstvu in sicer tako, da najde v njem vsako živo bitje vse tisto, kar potrebuje za obstoj, razmnožitev in razvoj svojih fizikalnih in duševnih sposobnosti.“

Charles Darwin (1809—1895), angleški biolog, početnik znane Darwinove teorije:

„Nikoli nisem zanikal bivanje Boga. Mislim, da razvojna teorija ne zanika vere v Boga. Nemogoče je namreč dokazati in dojeti, da bi neizmerno in vzvišeno vesolje, kakor tudi človek, nastala le slučajno. Ta misel je moj glavni dokaz, da Bog biva.“

Maks Planck (1858—1947) nemški fizik, ki je postavil tako zvano kvanten-teorijo in je dobil Nobélovo nagrado leta 1918:

„Kamor in kakor daleč moremo videti, med

vero in naravoslovjem ne najdemo nasprotja, pač pa najdemo v vseh važnih točkah le soglasje. Vera in naravoslovje se ne izključujeta, ampak dopolnjujeta... Vernik prizna Boga v začetku svojega razmišljanja, fizik pa na koncu.“

Robert Andrews Milikan (1868—1953), ameriški fizik in Nobélov nagrajenec leta 1923:

„Kadar se ljudje, ki se v znanosti ne spoznajo, in ljudje, ki so v veri slabo poučeni, med seboj pričkajo, mislijo nekateri poslušalci, da se prepirata vera in znanost. V resnici pa se kregata le dve nevednosti.“

Albert Einstein (1879—1955), nemški fizik in Nobélov nagrajenec leta 1921, utemeljitelj tako zvane relativnostne teorije:

„Vsak resen naravoslovec mora imeti v sebi neko versko občutje. Ne more si namreč predstavljati, da bi on prvi razmišljal o skrivnostih pojavov, ki jih odkriva. V nedosegljivem vesolju najdemo neskončno nadkriljiv razum. Tisti, ki mislijo, da sem brezverec, se zelo motijo. Kdor je do tega prišel na podlagi moje teorije, tisti je sploh ni dojel.“

45 let praznujemo

(Ob letošnjem slovenskem narodnem prazniku 29. oktobra)

29. oktobra je slovenski narodni praznik. Res je, da smo po naših šolah slavili večinoma drugačne narodne praznike, kakršni so pač bili režimi. Toda sredi vseh teh praznikov stoji in bo stal v zgodovini slovenskega naroda z zlatimi črkami zapisan en dan in to je dan 29. oktobra 1918.

Na ta dan — pred 45 leti — je bil dosežen cilj slovenske narodne borbe in narodne politike skozi vsaj 70 let. Slovensko ljudstvo je živelo stoletja in stoletja, od prvega do zadnjega Habsburžana, pod avstrijsko vlado in so o njegovem življenju odločali drugi narodi, ki so imeli pred seboj predvsem svoje življenje in svoje želje.

V zadnjih desetletjih je naše ljudstvo vedno bolj čutilo, da ga hočejo s silo in z zvijačo spraviti proč z zemlje, na kateri živi že od naselitve dalje. Od leta 1848 naprej se je naš narod načrtno in dosledno boril za priznanje, da bi bil enakopraven drugim narodom, da bi užival njegov jezik in njegova samostojnost spoštovanje, kot ga uživajo drugi narodi.

Avstrijski Nemci so naše ljudstvo nameoma držali razdeljene na kronovine, na posamezne dežele, ki so bile prikrojene tako, da nikjer nismo imeli večine. Le na Kranjskem smo si mogli postaviti svojega deželnega glavarja. Naši narodni poslanci so zato zahtevali združitev vseh slovenskih dežel pod eno vodstvo. Trudili so se dvigniti našo narodno zavest, dvigniti kulturo našega ljudstva in ga gospodarsko osamosvojiti. Tako je naš narod organiziran dočakal prvo svetovno vojno, ko je prišel čas stiske za dunajske gospodarje.

29. oktobra 1918 so slovenske demokratske stranke izjavile, da jemlje slovenski narod svojo usodo v lastne roke in da kot samostojni državni narod proglašja konec avstro-ogrške nadvlade nad našim ozemljem in da stopa v skupno državo s Hrvati in Srbi. Tako je dan 29. oktobra dan slovenskega narodnega osvobojenja. Ta dan nam svetí s svojim žarom tudi sredi današnjih razmer in težav.

Na kongresu „Molčče Cerkve“ v Königsteinu pri Frankfurtu (Nemčija) (letos od 3. do 6. avgusta) je v nedeljo, 4. avgusta, 18. različnih narodnosti prisostvovalo proslavi 1100-letnice prihoda sv. bratov Cirila in Metoda med Slovane. Tudi Slovenci iz zapadnoevropskih držav so bili na kongresu in na tej proslavi zastopani. Fotograf je ujel z aparatom slovenske zastopnike iz Anglije, Francije in Nemčije v prijaznem razgovoru.

Jesensko pismo

Vedno se mi je zdelo, da smo jeseni delali krivico, ko smo jo vzeli za prisposodbo umiranja. Morda smo to storili zavoljo tega, ker smo gledali samo oropano zemljo, ki nam ni mogla ničesar več dati, ker smo ji iztrgali iz telesa vse, kar je spočela v pomladi in dozorila v poletju. Jaz jo gledam vedno skozi zlatordeč soj listja in zdi se mi kakor velikanski darilni ogenj, ki gori iz prsi zemlje, v kateri že leže vlažna ozimina semena. V zemlji ni umiranja, je samo spreminjanje, neprestano spočenjanje kali in kalčkov, ki se vzdigujejo za prst visoko v baržunasto zeleno ozimino in ko gledaš v breg, da se je trava zbudila iz svoje rjaste žalosti in se čez noč odela s pomladnim zelenilom.

Jesen ni umiranje, moj dragi, jesen je zame kakor žeganje, ki ga priredi zemlja za svoje otroke. Kakor razkošne stojnice z živobarvanimi strehami se vlečejo gozdovi na robah polj, kjer se v svečanem miru sprehajajo živali in živalce. V rjavkasti travi se mirno odganja kobilica in ko zleti, vidiš, da ima pod umazanozelenimi trdimi perutkami še druge, cinobrasto rdeče, kakor nalašč naslikane za ta čas. In poleg nje vidiš murna, črnega kakor oglje, brez skrbi, da bi ga človekova stopinja pognala v drobno luknjico

pod zemljo. Redki metulji, drobni, da jih že lahna sapica zanaša, love jesenske rože. V blaženem, globokem miru se ti zdi, da slišiš utripe drobnih kril.

Grem čez polje, nekaj je v prahu zorane-ga, nekaj ga še rjavi koruznica, ki so jo oropali storžev, z zlatim in rdečkastim semenjem. Slišim šumenje v rjavem visečem perju, morda je zajček, morda rakun na svoji poti. Narava ga je vzela v svoje skrito naročje, ga varuje v svojem objemu, prisluškujoč tapkajočim stopinjam svojih ljubljencev.

Nato stojim pred stojnicami gozdov in oči mi drhte od lepote barv. Poglej tisti nizek grmič. Ne vem mu imena, toda saj je vseeno. Komaj dvajset lističev se še oklepa drobnih vejic, toda poglej te liste. Kakor majhna lectova srca so. Karminasto rdeče eno, drugo je rumeno kakor z zlatim prahom posuto, tisto tam je na robah dobilo vijoličast nadih — tako barvo imajo vodne penunike na robu Blejskega jezera. In vsa ta lepota je na drobnem grmičku, na majhnih vejicah, tako na lahno pripeta, kakor da visi v zraku, da je prislonjena na nevidno srebrno pajčevino.

Če vse umetniške muzeje na svetu zapromeni je vseeno, da le jesen ostane, da ostane to čudovito listje, ta drobna, rožnata lectova srca, te majhne rožnate otroške dlani,

ki jih je spočela jesen iz soka dreves in sonca.

Bukev še vztraja. Temnozeleno listje je svetlo kakor položeno. Toda hrast poleg nje se je vdal. Nekaj listja mu je rjasto zakrknilo, toda nekaj je rdečega kakor kri, ki se rahlo strjuje. In tisto drevo — široka piramida pastelnih barv, po katerih se drsajo iskre sonca, z vitko, zlato kupolo, ki se blešči, da jemlje vid. Za njim je smreka z zelenimi pahljačami vej in poleg nje druga, podobna piniji. In za njima spet zlato, rdeči pasovi z oranžastim nadihom. Grem vanje kakor v začarani grad, ki je odprl dvižna vrata, odpirajo se sobane s srebrom in zlatom, z rdečim in zelenim damastom — segam na levo, segam na desno — vse je na razpolago, nihče ti ne brani jemati. Hodim po zlatu, ki mi šumi pod stopinjami, v blaženem

veselju segam po njem, v šumeče bogastvo in ga sipam po sebi. Diši po zemlji, po tistem, iz česar je bil človek ustvarjen, po ilu, na katerem je božji dih, vonj večnosti. Toda meni se zdi, da sam dišim po penečem se zlatu, ki mi ostaja med kuštravimi lasmi in mi ga bo odnesel šele veter, ki me bo spet ujel na stezi onstran gozda.

Dragi moj, jesen ni umiranje. Pusti, da ji popravim to krivico. Jesen ni prisposoba umiranja, samo večnosti, ki je življenje brez nehanja. Po otroško si jo predstavljam — mavrica barv, kamor se vrača ilo našega telesa, ki ga nosi duša — dih božji, ki je v tisti mavrici doma od vekov.

V treh vazah imam letošnjo jesen. Na mizi in na knjižni omari leže zlati in rdeči listi. Nabral sem jih v pensilvanskih gozdovih.

Karel Mauser

Doživetja naših sester ob potresu v Skopju

Ob veliki nesreči, ki je zadela makedonsko mesto Skopje, smo mislili tudi na Slovence v njem in se bali zanje. Skopje je sedež makedonske katoliške škofije in znano je, da je bil prvi tamkajšnji škof naš rojak svetniški dr. Janez Gnidovec. Temu so prišle pomagat tudi slovenske sestre usmiljenke, katerim so se po tej vojni pridružile še druge, ki so jih v Sloveniji pognali brezbožneži iz bolnišnic in samostanov, Srbi, Črnogorci in Makedonci pa z odprtimi rokami sprejeli, celo v državno službo. V Skopju je razen teh tudi več drugih Slovencev izseljencev. Hvala Bogu, se našim rojakom ni kaj hujšega pripetilo. V naslednjem povzemamo nekaj odstavkov iz pisma slovenskih sester, kako je bilo v tistih tragičnih dneh.

„V petek, 26. julija, so bile naše sestre v kapeli pri maši. Pele so slovensko pesem v čast sv. Ani, ker je bil ravno god sv. Ane. Naš misijonar č. g. Kolenc je začel obhajati sestre. Naenkrat se je vse streslo in sunek je vrgel duhovnika ob tla in sestre so tudi popadale po tleh. Nekaj trenutkov zatem se je zemlja umirila in duhovnik je nadaljeval z obhajanjem.“

„Kip sv. Jožefa je vrglo s podstavka na tla, da se je čisto zdrobil. Kip Srca Jezusovega se je zaradi potresnega sunka kar dva-

krat zasukal, nazadnje pa obstal na podstavku popolnoma nepoškodovan. Kip Brezmadežne, za katerega smo se najbolj bale, se je dvakrat nagnil daleč naprej, nazadnje pa obstal na svojem mestu.“

„Sestrška hiša se je sicer nekajkrat razpočila od vrha do tal in počez, a v primeri z drugimi sosednjimi hišami je to malo. Seveda v takšni hiši sedaj ne smejo stanovati. Sedaj spijo kar na prostem. Naše župnišče in cerkev sta popolnoma porušena, prav tako tudi škofijska hiša.“

Takoj po prvem sporočilu o potresu v Skopju so odšle iz Beograda vse slovenske sestre-instrumentarke iz državne bolnišnice z zdravniki vred z letali v Skopje. Tam so z veseljem zvedele, da ni bilo tedaj v Skopju ne škofa ne župnika, dva patra jezuita pa sta ostala nepoškodovana, čeprav je na enega padla omara, na drugega pa se je poveznila postelja. Reševavci so ju kmalu izkopalizpod ruševin. Škof se je mudil na birmovanju, župnik pa je odšel na duhovne vaje.

V naslednjih dneh je predsednik mestnega okraja v Skopju naprosil naše sestre, da so prevzele vodstvo ljudske kuhinje za tiste, ki so ostali brez strehe. Sestre so to prav rade storile, da le pomagajo nesrečnim ljudem.

Kako pride do potresov in zakaj?

Ob tem potresu se je marsikdo vprašal, kako pride do potresov. Zemljiska skorja je sestavljena iz različnega kamenja in različnih plasti. Te plasti se sušijo in krčijo. Zaradi tega je že v davnini, pred milijoni let, marsikje razpokala zemljiska skorja, plasti pa so se premaknile druga ob drugi in vmes so prišle druge plasti, kar se dobro vidi v rudnikih. Proces premikanja zemeljskih plasti še ni zaključen. Vrhnji sloji pritiskajo na spodnje dele zemeljske skorje, kar ustvarja napetost. Ta napetost se od časa do časa sprosti in nastane potres. Potresov zaznajo ljudje na zemlji do 110.000 na leto, instrumenti pa ugotovijo skoraj milijon potresov na leto.

Ločimo tri vrste potresov. 90 odstotkov potresov je takih, ki nastanejo ob tem, ko plast drči ob drugi plasti. Okrog 7 odst. je vulkanskih potresov, ki spremljajo bruhanje žareče lave iz osrčja zemlje na površje. 3 odstotki potresov pa nastanejo pri tem, ko se uderejo in porušijo podzemeljske jame večjega obsega.

Vsak potres ima v zemeljski notranjosti svoj izvor, čemur pravijo „ognjišče“. Čim bliže je zemeljski skorji, tem hujše so posledice. Prva cona sega do 70 km pod zemljo, srednja od 70 do 300 km, najgloblja pa do 700 km. Prvi in najmočnejši sunki zadenejo prostor na vrhu zemlje tik nad ognjiščem. To je „epicenter“, središče potresnih sunkov. Iz ognjišča se širi potresni val v sunkih proti zemeljski površini; ko pride tja, pa potem v obliki valov od potresnega središča na vse strani.

Celo področje Jugoslavije je več ali manj podvrženo potresom. Posebno so podvržena področja okoli Ljubljane, Zagreba, dalmatinska obala in vardarska kotlina Makedonije. Če pa gledamo zemljo kot celoto sta na svetu dve večji potresni območji. Eno je: obrobje Tihega oceana, drugo pa črta, ki se vleče iz južne Azije preko Sredozemskega morja čez Atlantski ocean v Srednjo Ameriko. Jakost potresov ugotavljamo s posebnimi aparati, ki se imenujejo potresomeri. Ti aparati rišejo na papir posebne krivulje.

Zatekajmo se v svojih težavah k božjemu služabniku škofu Antonu Martinu Slomšku. Mnogim je že pomagal in so bili uslišani.

družina in vzgoja

Bolne družine

Vsak človek spada ne nek način k družini. Člani ali udje družine so oče, mati in otroci. Tudi tisti, ki skupaj z družino živijo, so nekaki člani družine. Celotiste, ki posamezno stanujejo in sami sebe preživljajo, še življenje privede včasih do družinskega ognjišča. Sicer pa je življenje vsakega uravnano tako, kakor je prejel vzgojo v svoji prvi mladosti, posebno od svoje matere.

Družina je podlaga, studenec vsega človeškega življenja. Zato si nekateri najbolj prizadevajo, da bi zastrupili družino s svojimi nauki. Neki verski nasprotnik je rekel duhovniku: „V sto letih ne bo več družin.“ Duhovnik mu je pa odgovoril: „Potem v dvesto letih ne bo več izobraženega človeštva.“

Včasih je katera družina kakor bolnik, boleha. Potrebuje dobrega zdravnika in pravih zdravil.

Kakšne so te družinske bolezni? So podobne kot pri posameznem človeku.

1. **J e t i k a** (tuberkuloza). — Obiskal sem bil v bolnici dva znana bolnika na oddelku za tuberkulozne. Prvi je bil v najboljših letih, nekoč moj priden učenec v šoli. Drugi: mladenič, ki je ravno dokončal visoke šole na Dunaju, sedaj pa kakor če v sredi majnika slana zamori cvetje in mladike. Zdravnik je majal z glavo.

Taka jetika, tuberkuloza v družini je brezboštvo. V takih družinah ni nobene molitve. Ob nedeljah so brez sv. maše. Niti tega ne, da bi otroke spravili v cerkev! Oče ne opravi velikonočne spovedi. Tako je hiša namesto dom božji, kraj smrtnih grehov, suho nerodovitno drevo, ki se ob svojem času poseka in vrže v ogenj, v večni ogenj v peklu, starši in po njihovi krivdi tudi otroci. Kakor kličemo in prosimo pomoči tistim, ki jim je povodenj vse vzela, tako prosi vsak dušni pastir kot oče farne družine: Pomagajte jetičnim družinam s tem, da jih spet zbudimo v versko življenje, da jim prinesemo molitev in nedeljsko božjo službo. Druge rešitve ni.

2. Strašna bolezen, pa vedno pogostejša, ki razjeda človeka, večkrat tudi mladega do

smrti, je r a k. — Navadno, ko jo človek čuti, je že prepozno. Tej bolezní so podobni starši, ki v zakonu ne ravnaajo po božjih zapovedih. Bog jim hoče zaupati število otrok, kakor je sam namenil, pa Boga po roki udarijo ter mu izbijajo njegov dragoceni dar. Za take in slične grehe je Bog z ognjem pokončal cvetoči mesti Sodomo in Gomoro.

V Salzburgu so se nekaterim premožnim in vernim meščanom zasmilili taki, ki si zaradi premale plače in slabega stanovanja ne upajo imeti več otrok. Obljubili so takim materam precej denarja in da bodo takoj po rojstvu otroka vzeli in ga lepo preskrbeli. Nekatere matere so se na to zanesle. Pa potem nobena ni dala otroka. Ko ga je vzela v naročje, ga poljubila in pokrižala ter ga je bila srčno vesela. In mogoče bo ravno tak otrok kdaj staršem v posebno veselje. Bog je poleg tega za vsakega otroka že vnaprej oskrbel vsakdanji kruh.

3. Najmodernejša bolezen je n e r v o z n o s t. — Kolikokrat se sliši v avtu ali sicer v razgovoru: „Nervozna sem. Za vsako stvar se razburim. Nič ne morem potrpeti. Nagle jeze sem. Ne morem si pomagati, ne morem se premagati.“

Zaradi nervoznosti večkrat v družini ni pravega veselja, ni ljubega miru.

V mestu Meissel an der Elbe v Nemčiji se je konec 17. stoletja zgodilo tole. Kovač Wolfrum, oženjen, je bil nagle jeze. Tudi je včasih obvisel v gostilni. Njegova žena pa je bila nervozna, nepotrpežljiva in imela nabrušen jezik. Na pustni večer je prišel mož pozno domov. Ona ga je ozmerjala, kolikor je mogla. On je zgrabil palico in ženo v postelji natepel. Potem se je vlegel in zaspal. Sosedje so slišali prepir. Ko se zjutraj zbudi, žene ni nikjer. Iste dni je voda Elba naplavila med ledom žensko truplo, ki je bilo tako obtolčeno, da ga niso mogli več spoznati. Hudobni sosedje so zagnali hrup, da je kovač Wolfrum v jezi ubil svojo ženo in jo vrgel v vodo. Tako se je vse zamotalo, prišlo je k temu še krivično pričevanje in mož je bil obsojen na smrt. Čez deset dni so ga usmrtili. Tedaj pa je prišla žena s svojim očetom. Tisto noč je namreč skrivoma pobegnila na svoj dom v Dresden in tam ostala skoraj dva tedna. Sodnik je spoznal, da se je prenaglil. V sodni dvorani je dal na steno vzdati iz kamna izkle-

sano roko, ki s prstom grozi: „Nikar se ne prenagliti!“ Ta roka je še sedaj tam vzdana.

4. Še ena bolezen. V bolnišnici so največji reveži s l a b o u m n i — Spominjam se še, kako so naša mati velikokrat molili za našo zdravo pamet. Razlagali so nam, da je slaboumnež strašen revež. Takrat še niso imeli zavodov za take bolnike. Tu pa tam so imeli takega zaprtega doma po več let. Bil je v nadlego sebi in drugim. Včasih se je po takem človeku zgodila tudi kaka nesreča.

V zakonu, v družini je tej bolezní podobna n e z v e s t o b a. — Čudim se: Izobražen mož ima pridno, blago ženo, ljube otroke. Pa pride vmes satan v podobi hudobne ženske. Kakor da bi tak izgubil pamet. Ne spomni se več, kaj je bil obljubil in pred pričami prisegel pred oltarjem pri poroki. Včasih tudi ženo pograbi taka bolezen. Tako je zakonska vez raztrgana, otroci zapuščeni, družinska sreča kakor pogorišče.

Slišal sem, da je neka ženska rekla duhovniku: „Imeli smo lepo slovesnost nove maše. Bog daj novomašniku močno srce in vedno pravo besedo! Žal lahko pride drugače. Poznam nekega, ki je zapustil duhovniško službo. Oženil se je, seveda civilno, ker se cerkveno ne more.“ Duhovnik je rekel: „Ravno tako kakor če kdo postane nezvest v zakonu; če se žena loči od moža in živi z drugim.“ Ona je tedaj zardela, se obrnila proč in odšla. Duhovnik ni vedel, da je prav ona ločena od moža in civilno poročena z drugim.

Take so bolezní družine: brezverstvo, zakonski grehi, jeza, nezvestoba. Zoper te bolezní je edini zdravnik Kristus in zdravila: njegov nauk. — A.B.

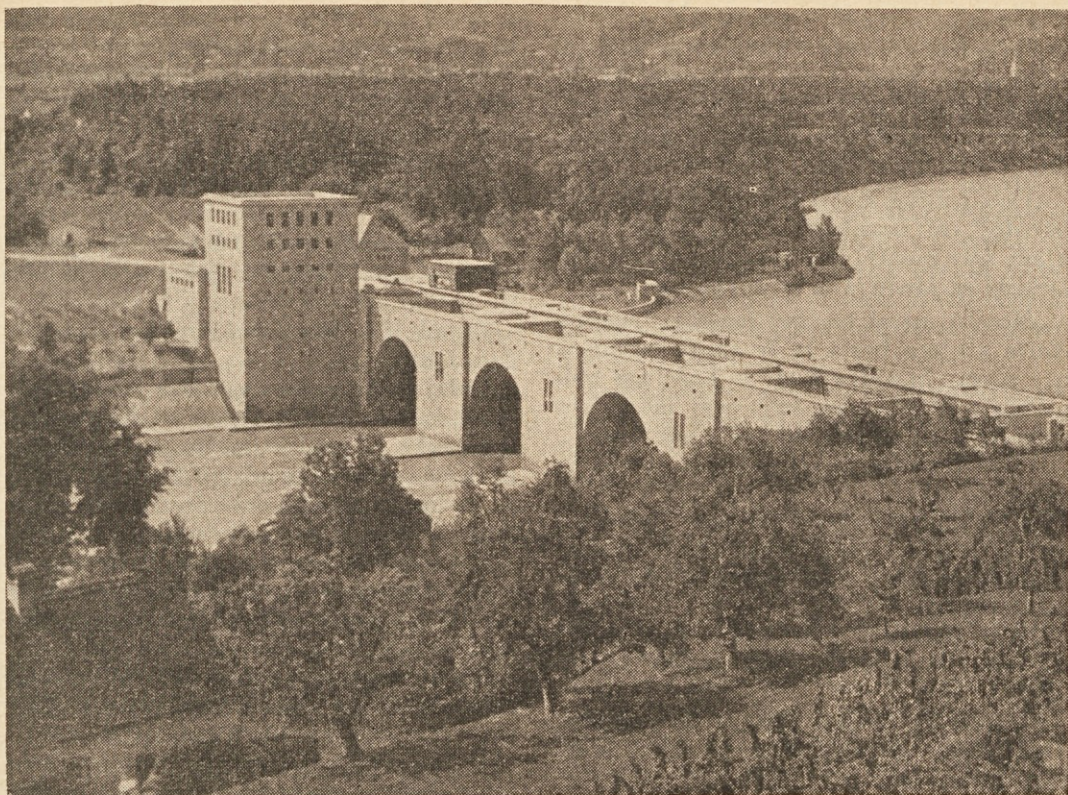
ALI RAZUMEMO STARE LJUDI?

Iz otožnosti in okostenelosti si stari različno pomagajo.

Nekateri vidijo povsod nerešene naloge, ki jih morajo še izpolniti. Skrbi jih, kaj bodo rekli potomci in nasledniki, če ne bodo tega izpolnili, če puste stvari na pol urejene. Tudi pri preprostemu človeku je opaziti nekakšno skrb za čast in slavo po smrti: da bodo še pozni rodovi spraševali, kdo je to storil, zidal, uredil, zasadil.

Ali pa se vprašuje: „Kdo bo za to skrbel, urejeval, ko mene več ne bo?“

Mogočna električna centrala na Mariborskem otoku napaja številna podjetja z električno energijo.

Oj, te Evine hčerke!

Mladost je norost. To potrjuje naslednja zgodbica iz življenja mladih slovenskih deklet v Franciji, ki so sedaj sicer že vse odrasle in morajo že same krotiti nagajivo kri svojih otrok. Takrat seveda so bile še kot mladi popki rož, razposajene in žive, s svetlimi očmi, polnimi sanj, ustnicami rdečimi, kot da bi jedle češnje, in obrazom, polnim smeha in sonca. Same sebi so zaupale in se imele za dorasle in najbolj pametne in najbolj modre. In takrat se je zgodilo tole.

Mladina je bila takrat bolj organizirana kot danes. Fantje in dekleta so imeli vsak svoj krožek. Pod dobrim vodstvom so se zbirali na sestanke, prirejali izlete in razne prireditve. Nekoč so se tale naša dekleta zamudile precej dolgo na zanimivem sestanku. Bila je že lepa poletna noč, ko so se vračale domov v mali skupini: Dorica, Milka in Anica. Malo

utrujene so rešetale med seboj, kar so na sestanku slišale. Ni manjkalo kritike, seveda bolj iz navade kot zares.

Naenkrat vzdihne Dorica: „Kako bi rada sedaj jedla jagode!“ — „Jagode? Kar začni jih jesti in še nama jih daj! Kakšna požrešnost! Kje pa jih hočeš dobiti?“

„O, dobro vem za nje,“ pravi Dorica. „Na vrtu poljskega župnika jih je vse polno. On jih ne mara in vse poberejo drugi. Zdaj že spi. Pojdimo in si jih nabavimo. So takoj za cestno ograjo.“ Malo začudeno sta pogledali Milka in Anica. Skušnjava pa se jima je zdelala vseeno silno mamljiva.

„Misliš, da bi šle krast na župnikov vrt?“

„Ah, ste neumne! To ni tatvina, če vzameš, kar je vsem na razpolago Ah, kako bi jih rada jedla!“ je kar bolešno vzdihnila Dorica.

„Toda če nas kdo vidi?“ — „Kdo neki? Saj

ni žive duše na cesti; v vrtu bomo pa skrite, saj je polno grmovja.“ Tako so se na hitro odločile, da gredo v vrt po jagode, ki jih župnik ne mara in bodo drugače jagode zgubile. Vse se je zdelo tako preprosto, samo stegniti je bilo treba roke.

„Ooo, punčke, ste pa pozne. Kaj če vas kdo ukrade?“ se nenadoma oglasi nekdo pred njimi. Dve postavi in z rokami zapirata pot. Dekleta se zdrznejo in se ustrašijo.

„Nas bo moral kar brž izpustiti,“ spozna Anica svojega brata in še enega fantov iz iste ulice. „In vidva Rudi in Kažo nas tudi pustita v miru! Danes vaju prav nič ne potrebujejo. Bomo že same našle pot domov.“ Nič niso bile vljudne s tovarišema, seveda, so že vedele zakaj.

„A, takšne ste danes! Prav, prav. Takih kot ste ve, je dosti!“ odgovorita malo začudena in malo užaljena in se umakneta, da gredo lahko naprej.

„Rudi, počakaj!“ pravi Kažo. „Dekleta namena nekaj skrivajo. Pojdiva oddaleč za njimi!“

Medtem pa dekleta pridejo do razpotja. Tam krenejo hitro na cesto, ob kateri je bil vrt z jagodami.

„Okna so temna. Lahko gremo,“ jih pogumno vodi Dorica. Še vrtna vrata so bila kot nalašč odprta in koj za ograjo so se jim v temi zasvetile rdeče jagode. Vsaj dekletom se je tako zdelo. Malo v strahu, malo v smehu so tri sence smuknile v vrt in v njem izginile za grmičjem.

„Jaz nič ne vidim in se cela tresem od strahu,“ zašepeče Anica. Pa je le segla med gosto listje in — groza — prijela za polža. „Brr,“ je vzkliknila. „Polž! Jaz kar grem. Polžev ne maram.“ — „Bodi no tiho!“ se je razjela Milka. A še ni končala, ko se je zasvetilo vežno okno. Odprla so se vrata in pred njimi je stal poljski župnik. Kar onemele so v svetlobi in niti ganile se niso. Pa tudi župnik je obstal. Trije grmi in za vsakim grmom dekle, ki strmi vanj z odprtimi usti. „Ja, kaj pa delate, kaj delate?“ je le prišel do besede.

„Smo mislile, smo menile, da že spite. Je že pozno,“ so s težavo spravile iz ust.

„Ne razumem, kaj mislite. Vstanite no in povejte jasno!“

Dekleta so se zravnale osramočene, preplašene in ogorčene, ker gospod kljub pozni uri

še ni šel spat. Na drugem koncu hiše je čital in zato niso videle njegove luči.

Pa tedaj, ko je sila huda, pride pomoč, pravijo. Milki šine v glavo rešilna misel. „Na cesti so fantje.“

„A, tako! Pa ste se skrile. Veste, lepše je, če greste hitro domov. Fante bom pa že jaz počakal.“

„Hvala, hvala, gospod župnik. Pa oprostite!“ so zletela dekleta kot ptice na cesto in že jih ni bilo več videti.

Župnik je seveda obstal in gledal, kdaj pridejo fantje.

Tedaj počasi prideta naša dva junaka, opazujoč, kam so jo mahnile one tri. Ko zagledata župnika, ga pozdravita. On pa ves v skrbeh za ta lahkomišelni mladi rod koj začne: „Kaj pa hodita in strašita dekleta, da se skrivajo v moj vrt in si ne upajo naprej!“

Fanta debelo zazijata: „Kaj, kako?“

„In zakaj nista doma? Kaj iščeta na cesti?“

„Nič, gospod župnik. Je lepo in se sprehajava.“

Župnik jima ni verjel seveda in je svoje trdil naprej, da so bila tri dekleta skrita v njegovem vrtu, ker jih je bilo strah.

Tedaj se jima je posvetilo. Najprej je razumel Kažo in da bi bil siguren, je vprašal: „Ali ste jih poznali, gospod?“

„Ne. To pa vem, da niso bile Poljakinje.“

Sedaj je Kažo lahko brez skrbi in mirno razložil. „Mislim, gospod župnik, da so vaše jagode preblizu ceste in se preveč vidijo.“

Zdaj pa je bila vrsta na župniku, da bi res skoraj zazijal. Pa se je samo zasmejal in vzdihnil: „Oh, ta dekleta!“

R., Francija

Inozemski delavci v Nemčiji

V Zapadni Nemčiji so našteli 31. marca letos 730.000 inozemskih delavcev, 578.000 moških (79 %) in 152.000 ženskih (21 %). Samo meseca marca letos je prišlo v Zap. Nemčijo 31.000 novih tujih delovnih moči. Ob istem času leta 1962 so jih našteli 105.000 manj. Število torej hitro narašča. Med tujimi delavci je največ Italijanov, nato pridejo Španci, Grki, Jugoslovani, Holandci, Francozi, Avstrijci, Turki, Jordanci, Marokanci, Japonci . . .

Število 730.000 ne zajame vseh inozemcev, ki bivajo v Zap. Nemčiji, ampak le tiste, ka-

teri potrebujejo za zaposlitev dovoljenje za delo (Arbeitsgenehmigung). Žene, otroci tujih delavcev, ki niso zaposleni, kakor tudi politični begunci ter osebe zasedbenih oblasti ne spadajo pod to rubriko.

Največ delavcev inozemcev ima dežela Nordrhein-Westfalen, ki zaposluje 259.000 (35%) tujih delovnih moči v Nemčiji. V deželi Baden-Württemberg je nastanjenih 187.000 inozemskih delavcev. Vsak 8. delavec v tej deželi je inozemec.

Večina tujih delavcev v Zap. Nemčiji živi v mestih in predmestjih. Tako so jih našli v Münchenu in Stuttgartu po 38.000, v Frankfurtu 34.000, v Kölnu 29.700, v Düsseldorfu 21.600, v Aachenu 19.600, v Hamburgu 15.600, v Nürnbergu pa 15.200. Drugi delovni uradi so dali tujcem manj kot 15.000 delovnih dovoljenj. Posamezna mesta v deželi Nordrhein-Westfalen imajo naslednje število tujih delovnih moči: Bochum 5900, Dortmund 8000, Düsseldorf 21.600, Duisburg 9.800, Essen 9000, Gelsenkirchen 4900, Hagen 8600, Köln 29.700, Krefeld 14.900, Mönchen-Gladbach 11.800, Oberhausen 6300, Solingen 14.800, Wuppertal 11.900...

Tretjina inozemskih delavcev je zaposlenih v kovinski industriji. Predelovalna industrija (v prvi vrsti tekstilna) zaposluje skoro vse tuje ženske delovne moči (152.000). V Porurskih rudnikih dela 20.000 inozemskih

rudarjev. Menijo, da bodo rudniki v kratkem postali domena tujih delavcev, kot je to že v Franciji.

Posebna vrsta inozemskih delavcev v Zap. Nemčiji so takozvani „pendlerji“. To so holandski, francoski in avstrijski delavci, ki sicer stanujejo v domači državi in se dnevno ali pa tedensko vozijo na delo v Nemčijo. Tovrstnih delavcev prihaja v Nemčijo iz Holandije 24.000, iz Francije 9000 in iz Avstrije 7500. Obratno pa hodi 22.000 Nemcev na delo v sosedne obmejne države, predvsem v Švico (15.000).

Žensk pošilja največ v Nemčijo Grčija, nato Španija, manj pa Italija. Med grškimi delavci je 32 % žensk, med španskimi 28 %, dočim med italijanskimi samo 11 %.

Slovenskih delavcev, ki so prišli po letu 1957 v Nemčijo, bo kakih 10.000. Od teh je polovica beguncev, drugi so prišli na delo v rednim dovoljenjem. Največ jih stanuje v deželah Nordrhein-Westfalen in Baden-Württemberg. Pretežno delajo v železni industriji in v rudnikih, nekaj tudi pri gradbeništvu, žene in dekleta pa v bolnicah, v gospodinjstvu in v tekstilni industriji. Sorazmerno je malo slovenskih žena in deklet na delu v Nemčiji.

V glavnem lahko rečemo, da se domači in tuji delavci v Nemčiji kar dobro razumejo. Da ne pride do večjih napetosti, povzro-

---

VIPAVSKA DOLINA

*Vipavska dolina,
lepota svetá,
nam grozdja in vina
presladkega da.
Pod trto počiva
se hladno ljubó,
veselje se vživa
in venča glavó.*

*Vipavska planjava
je krasna zares,
in reka Vipava
je radost očes.
Spod skale pridere,
skoz mlake šumi,
cvetlice opere
in trte hladi!*

*Slovenski Vipavci
prepevajo tlá
veselo ko slavci
gorečga srca!
Čez vrhe planine
njih grozdje nesó,
zastran domovine
zneso se krepkó.*

*Naj laška ravnina
še bolj se blešči,
pa lepša dolina
se tále mi zdi.
Tedaj naj Vipava
na veke živi,
ker prva in prava
slovenska je hči.*

čenih s strani tujcev, skrbi policija s tem, da tuje delikvente enostavno prisilno pošlje nazaj v matično državo. Pristojni konzulati to strogo postopanje odobravajo že zaradi tega, da taki ljudje ne jemljejo ugleda njihovi državi. Včasih pride do napetosti na delovnih mestih zato, ker hočejo tuji delavci v kratkem času veliko zaslužiti in zato tudi veliko delajo. Zaradi teh pa se potem v podjetju zviša norma dela, kar pa ni po volji nemškimi kolegom.

Ker je med tujimi delavci mnogo samskih, se ti večkrat poročajo z nemškimi dekleti in fanti. Otroci iz teh zakonov imajo očetovo državljanstvo. Imajo pa pravico, da se pozneje sami odločijo, katero državljanstvo bodo izbrali za stalno, očetovo ali materino. Dekleta, ki poročijo nemškega državljanca, lahko takoj dobijo nemško državljanstvo če to hočejo, niso pa ga prisiljene vzeti.

Otroci staršev, ki imajo tuje državljanstvo, niso prisiljeni, da obiskujejo nemške šole. Te pa jih rade sprejmejo, če je jasno, da jih hočejo dati starši res v šolo in ne le v šolsko varstvo. Za število 15 otrok tujih državljanov je Nemčija pripravljena oskrbeti učitelja, ki bi otroke poučeval v materinskem jeziku.

Nemčija je torej zopet postala srce Evrope, ker je najmočnejša gospodarska sila poleg Amerike in Rusije. Dokler jo bodo vodili trezni in krščanski ljudje, kot je bilo to po zadnji vojni do danes, je upati, da bo s svojim gospodarskim potencialom tudi v bodoče nudila dela in zaslužka mnogim tujim državljanom.

Slovenščina — naš materin jezik

(Iz zapuščine † rojaka Franca Pera)

Čeprav naše slovenščine ne prištevajo med slavne diplomatske jezike, je vendar to imeniten jezik. Kakšne komplikirane črke imajo drugi jeziki! Kako lepo se slišijo deklamacije v našem jeziku! Jezikoslovci pa priznavajo slovenščini še to posebnost, da se je mogoče s slovenščino razmeroma hitro priučiti drugih jezikov.

Spominjam se, kako je neki ravnatelj višje šole izpodbujal študente, naj se zanimajo tudi za druge jezike, ker država potrebuje ljudi, ki znajo druge jezike in da je takih

vedno premalo. Če imamo torej Slovenci zmožnost lahko se priučiti druge jezike, posebno slovanske, uporabimo jo! Drugi bi za drag denar plačevali to, kar naše otroke starši mimogrede in zastonj lahko naučijo. Žal, nekateri starši zapravljajo otrokom znanje svojega domačega jezika in ga jim ne posredujejo.

Nespametno je govoriti, da se s slovenščino ne pride daleč v svet in da se nikdar več ne misliš vrniti v domovino. Spomnimo se na preobrate pred desetletji in v preteklosti! Kakšna preseljevanja smo doživeli in kakšna še lahko, prav gotovo pa naši otroci.

Vsi Slovenci morajo biti, kjer koli so, zavedni, krepostni in zvesti rodoljubi in hkrati stanovitni častivci svojega materinega jezika. Kdor svoj jezik opusti, je malovreden pred tujci, katerim s tem kaže, da nima nobenega ponosa: v očeh svojega rodu, v katerem je bil rojen, pa je ničvrednej. Vsi častivredni, krepostni in ponosni ljudje pravijo: „Spoštujmo jezike vseh narodov, nad vse pa ljubimo svoj materinski jezik!“

Ko te čujem, gozd šumeči . . .

**Ko te čujem, gozd šumeči,
se spominjam mladih dni!
Na doline, polja žitna
in na drage kmečke dni.**

**Veter hladni, daj, ponesi
pesem z gozda v rodni kraj.
In pozdravi dom moj dragi,
poj mi pesem kot nekdej!**

**Tam na grobu se ustavi,
kjer že dolgo mati spi.
Zemljo rodno njej pogladi,
moje solze še prilij.**

**Mrak že pada, vse je mirno
in ostal sem zopet sam.
Moje misli pa hitijo
daleč tja, kjer dom imam!**

Narodna pesem

Avstralske „Misli“ poročajo, da imajo v Adelaide nadškofa, ki je po očetu Dalmatinec, a rojen že v Avstraliji. Imenuje se Beovič. Ta je preskrbel hrvatskemu izseljenskem misijonarju, da ima lahko vse večje praznike sv. mašo v staroslovanskem jeziku, tako kot sta maševala sv. brata Ciril in Metod. Staroslovanski jezik čudovito lepo zveni in je slovenskemu zelo blizu, da ga je kar lahko razumeti. — Štajerski rojak Šramel se je poročil in zanimivo: nevesto je dobil, čeprav je zidar, na švedski ambasadi in povrh je to še katoliška Švedinja! — Za visokošolski dom „Korotan“ na Dunaju so avstralski Slovenci že parkrat poslali kar čedno vsoto. — V Corrimalu je umrla mama Marija Drmota.

Kanadska „Božja beseda“ sporoča, da je v Torontu umrl pri izvrševanju svoje službe šofer Aleksander Ponikvar. — Sredi Kanade so Slovenci kupili protestantsko cerkev in jo lepo uredili ter posvetili lurški Materi božji. Protestantski minister, od katerega so kupili cerkev, je kar strmel, ko so jo tako lepo okrasili ter je dejal: „Vesel sem, da cerkve nisem prodal za kakšno garažo ali skladišče, kakor so želeli nekateri.“ Na stotine prostovoljnega dela so naši rojaki pri tem opravili. — Rojaki v Montréalu so tudi pljunili v roke. Ker so videli, da mislijo Slovaki kupiti večjo cerkev, ki je doslej v lasti Francozov, so izrabili priložnost in si zagotovili dosedanje slovaško cerkev.

V Indiji je umrl slovenski misijonar, jezuit oče Viktor Sedej, doma iz Velike Ligojne pri Vrhniki. Na misijonsko delo je odšel leta 1932 po raznih študijah in za mašnika je bil posvečen pod visokimi Himalaji. Potem je deloval med Indijci in misijonaril na ozemlju Kalkutte v tako imenovani Bengaliji. Leta 1962 je zbolel in prišel na zdravljenje zaradi raka v Belgijo. Na kratko je obiskal tedaj tudi domovino, pa ni smel doma pridigati, ker za to ni imel „obrtnega dovoljenja“. Do zadnjega je imel upanje, da se bo ubranil čeljustnemu raku, pa mu je le podlegel. Bil je izredno nadarjen mož, poln iznajdljivosti in apostolske gorečnosti. Garal je za svoje vernike in delo-

Tam gori za našo vasjo
tri lipa zelene cveto
in sonce rumeno se smeje
v zelene te lipice tri.

Tam gori za našo vasjo
v treh lipah tri tičke pojo.
A kaj pa pojo mi tri tičke
v treh lipicah tam za vasjo?

Tam gori za našo vasjo
pojo mi tri tičke tako:
„Oj ljubica tvoja, ti fantič,
ne ljubi, ne ljubi te več!“

Tam gori za našo vasjo
tri lažejo tičke grdo.
Ne boste lagale ve ptičke
v zelenih mi lipicah treh!

Tam gori za našo vasjo
mi počila puškica bo,
in žalostno bodo tri ptičke
zajokale v lipicah treh.

Narodna pesem

---

val na ozemljih, kjer je vse polno kač in mnogo deževnega vremena. Z organiziranjem ribolova je skušal pomagati Indijcem do vsakdanjega kruha. Po postavi je bil velik in močan, da tamkajšnji ljudje pripovedujejo o njem celo legende, n. pr. kako je nekoč z „enim samim prstom“ potisnil naprej čoln, ki ga 20 Indijcev ni moglo poriniti iz kanala, kjer je obtičal. Drugi govorijo, da je pri delu za neko novo cerkev pretrgal svoj želodec, prosil za šivanko in nit ter ga sam zašil . . .

V Kanadi so na slovenskem letovišču imeli 1. septembra velik Slovenski tabor, ki ga je priredila Zveza slovenskih protikomunističnih borcev v spomin na žrtve, ki so padle na Tunjaku in v Grčaricah.

Avgustova številka revije „The Catholic Digest“ je objavila lep članek o slovenskem župniku dr. Farkašu v Bridgeportu in njegovem delu za slovenske begunce. Članek

ima sliko papeža Janeza XXIII. z malo Ire-
no in Elizabeto Miklavžino v slovenski na-
rodni noši. V uvodu omenja 14-člansko Uso-
vo družino, kar dela vtis, da smo zdrav na-
rod, pa tudi drugače postavlja naš narod
v lepo luč pred vsemi številnimi bravci te
revije, razširjene širom Amerike. Dr. Far-
kaš je doma iz Prekmurja in deluje v žup-
niji sv. Križa, kjer je naseljenih okoli 600
Prekmurcev. Mnogi od teh delajo v tovar-
nah za srebrnino in za gramofone. Župnija
je nedavno praznovala svoj zlati jubilej.

„Slovensko dekle“ so izbrali avgusta na
svojem letovišču naši rojaki iz Toronta. To
je bilo prvič, da so organizirali to zanimi-
vost ob kakšni slovenski prireditvi. Organi-
zatorji so poudarjali, da pri tem ne bodo
gledali samo na telesno lepoto, ampak tudi
na lepoto duha in na slovensko zavest. Na
sporedu tega „Veselega popoldneva“ je bil
tudi nastop folklorne skupine „Nagelj“.

75 let življenja in 50 let mašništva je
praznoval v Baranji na **Madžarskem** blizu
Pečuha taranjski Slovenec Emerik Vučkič.
Rodil se je leta 1888 v Taranju
(Tarany) kot sin kmečkih revnih staršev in
potomec Prekmurskih Slovencev, ki so se
naselili v tej okolici v prvi polovici 18. sto-
letja, torej okoli 1740. leta. V tej vasi še
danes skoraj vsi prebivavci govorijo svojo
prekmursko slovenščino. V tujih šolah je
doštudiral in kot duhovnik je deloval za
dušni blagor Madžarov, Hrvatov in Nem-
cev, ostal pa je vedno zaveden Slovenec. Ju-
bilantu so poslali iz Sobote 7. julija prek-
murski duhovniki s škofom dr. Držičnikom
svoje čestitke.

slovinci doma

Strokovnjaki geološkega inštituta so v zad-
njih letih izvrtali na Ljubljanskem barju dve
globoki vrtini. Ena je pri Notranjih goricah
zadela na dolomitno dno 105 metrov globoko.
Znano je, da je bilo nekoč na barju jezero.

Od 24. avgusta do 4. septembra so se vršile
ob 40-letnici smrti pisatelja Ivana Tavčarja
škofjeloške kulturne prireditve. Na Visokem,
kjer je pokopan pisatelj Tavčar, so igrali
igre znamenitih Tavčarjevih povesti „Gvetje
v jeseni“ in „Visoška kronika“. Prireditve se

je udeležilo mnogo več ljudi, kot so pričako-
vali. — V Laškem so 1. sept. organizirali raz-
stavo cvetlic. — V oktobru bodo v Ptujju pro-
slavljali 70-letnico mestnega muzeja, ki je
eden najpomembnejših slovenskih muzejev.

V Gornji Radgoni so priredili od 7. — 15.
septembra drugi pomurski sejem, za katerega
je vladalo veliko zanimanja tostran in on-
stran meje. — Ob priliki 300-letnice zdravil-
lišča v Rogoški Slatini gradijo novo poslopje
za terapijo z 12 nadstropji. — V Jeruzalemu
je bilo srečanje Prekmurcev iz tujine, ki so
letos obiskali domače kraje. Tudi po nekate-
rih drugih krajih Slovenije so se izseljenci
podobno sešli.

V Preboldu v Savinjski dolini so priredili
„hmeljarski likof“. Ker izgubi Savinjska do-
lina potem, ko je hmelj obran, svojo lepoto in
zanimivost, so praznovali „likof“ še pri ne-
obranem hmelju. — Na obiranje hmelja je
prišlo letos predvsem veliko ljudi iz Haloz in
Pomurja. — V Veliki Nedelji, kjer so šele
pred 5 leti nasadili hmelj, so letos ugotovili
da je bil hmelj mnogo boljši od lanskega. —

Železarna v Štorah je iznašla po daljših
raziskavah in poizkusih poseben postopek za
pridobivanje jeklene litine s kroglastim gra-
fitom. Dala ga je patentirati. Tako jeklo je
dvakrat bolj trdno in od 4 — 20-krat bolj ži-
lavo ter ima gladko površino. Primerno je
zlasti za kmetijske stroje, avtomobile in stro-
jogradnje. — Livarno v Muti bodo popolno-
ma mehanizirali.

Vaščani v Kuzmi so zgradili lepo šolsko po-
slopje, v katerem se je z novim šolskim letom
že začel pouk. — V Ilirski Bistrici so otvorili
šolsko zgradbo z 18 učilnicami in telovadnico.
— Podobno se je začel pouk v Desklah ob
Soči tudi že v novem modernem posloppju
osemletke. — Na Glavnem trgu v Mariboru
so obnovili kužno znamenje. — V Bistriškem
jarku za Muto lomijo edinstveno lep marmor
in ga izvažajo posebno v Švico in Švedsko.

Letošnje vreme je zlasti v avgustu zelo
otežkočilo proizvodnjo soli ob morju v Slo-
venski Istri. — Neurje s točo se je konec
avgusta razdijvalo okoli Maribora in Celja ter
naredilo veliko škodo. Vihar je pihal s hi-
trostjo 100 km na uro in odkrival hiše. V Vel-
ki je pometal več kot polovico jabolk na tla.
Pri Celju je strela ubila nekega pastirja in
zažgala dve poslopji. Marsikateri vinogradi

Ena izmed umetnin, ki jih je ustvaril arhitekt Plečnik, je tudi gledališče v Križankah v Ljubljani.

so ostali brez listja. — Huda nevihta s točo je divjala tudi nad Kamnikom. Ves Motnik je bil pod vodo. — Strela je zanela požare v Gorenji vasi pri Škofji Loki, na Bledu, pri Sv. Duhu pri Škofji Loki in pri Sv. Lovrencu pri Dobrovi. — V začetku septembra se je utrgal oblak nad Hrvatini in povzročil po tržaškem Bregu veliko razdejanja.

V pristanišču v Kopru so zaznamovali poleti dvakrat več prometa kot lani ob tem času. — Blizu steklarne v Rogaški Slatini gradijo več velikih hiš za stanovanja. — Iz Murske Sobotne prepeljejo vsak dan avtobusi okoli 1500 potnikov v razne smeri. — Letošnja vinska letina na Slovenskem je pod povprečjem drugih let. — V Hrastju pri Radgoni je vozil čez železnico traktorist, in tedaj pa je pridrvel vlak in se zaletel vanj. — Na avtomobilski cesti Ljubljana—Zagreb se je smrtno ponesrečil neki Japonec, ki se je udeležil avtomobilske tekme Liège — Sofija. Voznik je menda zaspal. — Član celjskega moškega

pevskega zbora Koštomaj je med tekmovanjem pevcev v Arezzo v Italiji umrl. Podlegel je hudemu napadu vnetja slepiča.

V Ljubljani in v Kranju so se avgusta rodili trojčki. Obojni so bile deklice. Od ljubljanskih je ena umrla. Kranjskim trojčkam so dali imena: Marija, Cirila in Alenka. — V Mariboru je pa povila Anica Atelšek četvorke, ki se imenujejo Irena, Anka, Danijela in Branka. Deklice kar lepo napredujejo.

Umrli je arhitekt Emil Medvedšek. Po njegovih načrtih so zgradili novo poslopje ljubljanskega hotela „Leva“. — Zaradi pretežkega tovora se je na strmini pri Kranjski gori prevrnil v prepad tovornjak, pri čemer se je šofer Jože Zupan do smrti ponesrečil. — V Trebnjem Dolu pri Laškem je padel triletni otrok v nezavarovano gnojno jamo in v njej utonil. To je bil v enem mesecu že peti otrok, ki je v Sloveniji izgubil življenje po nesrečnem naključju.

Skrbi povzroča to, da je vedno več izgredov

mladostnikov. Letos so namreč naštelj samo v Mariboru že okrog 300 huliganskih napadov. To so napadi raznih ljudi na cesti. V veliki meri izvirajo taka dejanja iz neurejenih družinskih razmer, nezadostnega nadzorstva staršev nad otroki in alkoholizem mladostnikov. — 4. sept. sta v veletrgovino „Grmada“ v Ljubljani vdrla dva moška in z orožjem prisilila prodajalko, da jima je izročila denar iz blagajne. — Avgusta je pa blizu Medvod neki sin ubil očeta kar z motiko.

V Lokavcu pri Ajdovščini je dočakal železnomašniški jubilej tamkajšnji župnik Henrik Črnigoj, doma iz Dobravelj.

Spomenica škofov vladi v Beogradu

Francoska revija „La Documentation Catholique“ z dne 21. 7. 63 objavlja naslednjo spomenico, katero so jugoslovanski škofje poslali vladi v Beogradu, ko se je lani pripravljala nova ustava.

„Stojimo pred proglašitvijo nove ustave*. Katoliški škofje še ne poznajo besedila načrta nove ustave. Ker pa je verjetno, da bo vsebovala nove odredbe glede cerkvenega in verskega vprašanja, zato katoliški škofje Jugoslavije, zbrani na svojem vsakoletnem zborovanju, sodijo po dosedanjih izkušnjah, da je njihova dolžnost, da opozorijo Izvršni federativni svet na nekatere probleme, ki so življenjske važnosti za bodočnost katoliške Cerkve v Jugoslaviji.

Kakor doslej morajo katoliški škofje vztrajno zahtevati popolno versko svobodo, ne samo kar zadeva zunanje bogoslužje, marveč tudi v pogledu vsega, kar v praksi sestavlja versko življenje.

Ob tej priliki moramo poudariti, da se naši verniki in naši duhovniki vsak dan bolj pritožujejo, da se vernikom in njihovim otrokom pod najrazličnejšimi pretvezami preprečuje izpolnjevanje njihovih verskih dolžnosti, zlasti udeležba pri sv. maši ob nedeljah in praznikih. Te ovire se jim postavljajo povsod: v zavodih in podjetjih, v počitniških domovih in predvsem v otroških zavodih. Isto bi mogli reči za rekrute. Čeprav se zadnji čas manj pogosto dogaja, da je vojakom izrečno prepovedano izpolnjevati njihove verske dolžnosti, se vendar v vojski na splošno goji miselnost, da je izpolnjevanje verskih dolžnosti v nasprotju

z dolžnostmi in častjo jugoslovanskega vojaka. V skladu z ustavnimi jamstvi bi se verska svoboda morala pokazati tudi na tem področju.

Katoliški škofje poznajo tudi primere, na žalost zelo pogostne, ko imajo otroci katoliških staršev največje težave, da bi redno hodili k verouku. To velja predvsem za otroke, ki žive v raznih domovih.

Naši verniki so globoko prizadeti, da ne morejo praznovati niti svojega največjega praznika: božiča. V tej zadevi so se škofje že svoj čas pritožili in povedali svoje želje, toda brez vsakega uspeha. Svojo pritožbo in zahtevo ponavljajo v upanju, da bo končno vendarle ustrezno tej upravičeni zahtevi Cerkve in vernikov.

Škofje sodijo, da je še prav posebej žalostno to, da razna bogoslovja (na Reki, v Splitu in drugje) ne morejo delovati, ker so bila ali podržavljena ali so zasedena.

Enako boli škofo, da merodajni organi sploh nočejo ali pa le redko dajo dovoljenje za gradbo cerkva in drugih zgradb, zlasti v mestih.

Škofje so prav posebej zaskrbljeni glede nekkih znakov, ki dajo slutiti, da bo državna zakonodaja vključila v šolsko reformo odlok, po katerem bi Cerkev smela sprejeti v verske šole in semenišča le tiste kandidate, ki so že položili zrelostni izpit. Škofje sodijo, da bi to popolnoma onemogočilo redno vzgojo in šolanje tistih, ki se pripravljajo za duhovniški poklic, kot je to predpisano v cerkvenem pravu. Če bi do tega prišlo, se bodo škofje energično uprli temu ukrepu.

Škofje Jugoslavije upajo, da nova ustava ne bo vsebovala nobene odredbe, ki bi bila nasprotna pravicam Cerkve, in da bodo vsi zakonski ukrepi, namenjeni ureditvi medsebojnih odnosov med Cerkvijo in državo, jamčili in v celoti spoštovali neizpodbitne pravice Cerkve in njenih vernikov.

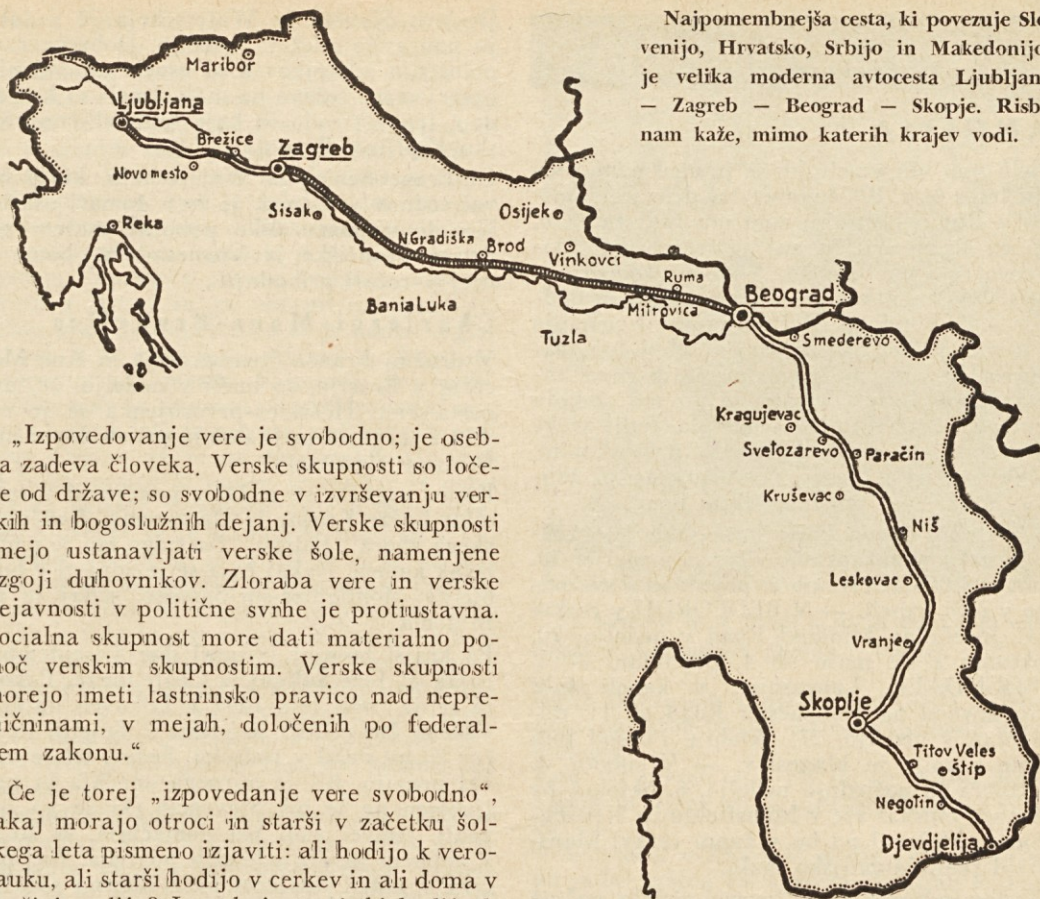
Izražajoč te pripombe, ki jih je narekovala, kot je že bilo povedano, le želja, da bi se uredili medsebojni odnosi med civilnimi in cerkvenimi oblastmi v naši državi, škofje vlado spoštljivo pozdravljajo.“

(Sledijo podpisi vseh škofov Jugoslavije.)

* Opomba. — Nova ustava je bila izglasovana 7. aprila 1963. V ustavi govori člen 46. o verski svobodi in sicer takole:

Najpomembnejša cesta, ki povezuje Slovenijo, Hrvatsko, Srbijo in Makedonijo, je velika moderna avtocesta Ljubljana — Zagreb — Beograd — Skopje. Risba nam kaže, mimo katerih krajev vodi.

„Izpovedovanje vere je svobodno; je osebna zadeva človeka. Verske skupnosti so ločene od države; so svobodne v izvrševanju verskih in bogoslužnih dejanj. Verske skupnosti smejo ustanavljati verske šole, namenjene vzgoji duhovnikov. Zloraba vere in verske dejavnosti v politične svrhe je protiustavna. Socialna skupnost more dati materialno pomoč verskim skupnostim. Verske skupnosti morejo imeti lastninsko pravico nad nepremičninami, v mejah, določenih po federalnem zakonu.“

Če je torej „izpovedanje vere svobodno“, zakaj morajo otroci in starši v začetku šolskega leta pismeno izjaviti: ali hodijo k verouku, ali starši hodijo v cerkev in ali doma v družini molijo? In zakaj otroci, ki hodijo k verouku in katerih starši izpolnjujejo verske dolžnosti, prejemajo zaradi tega slabše rede? Če je vera svobodna, zakaj se vera, Cerkev in versko življenje načrtno in sistematično smeši v šolah (berite šolske knjige!)?

Kruhčev v Sloveniji

Na svojem potovanju po Jugoslaviji je tajnik ruske komunistične partije in vodja sovjetske države obiskal tudi Slovenijo, kjer se je dalje časa pomudil v rudarskem središču v Velenju. Tam je napravil tudi simboličen rudarski izpit. Oblekli so ga v rudarsko uniformo in je skočil čez kožo. Za spomin so mu pa dali rudarsko sekiro. Zapadni časopisi so poročali, da je v Velenju ostro napadel duhovnike in se norčeval iz njih, ker obljublja ljudem raj v nebesih. „Mi pa imamo raj na zemlji!“ je ob tej priliki dejal. — Morda je bila ta njegova zad-

nja beseda najbolj kruta smešnica, ker, kar je povedal o raju na zemlji, velja za komunistične voditelje, ki so si res ustvarili (kot kapitalisti!) raj na zemlji... toda na račun drugih, ki o raju slišijo le iz propagande. Za oceno gospodarskega uspeha komunističnih režimov pa velja, kar je ob desetletnici Kruhčeve oblasti v Rusiji (7. 9. 1963) zapisala Agence Francaise de Presse: „Na notranjem področju ni mogel rešiti težke krize v poljedelstvu. Isto velja tudi za lahko industrijo. Pa tudi težka industrija je v zamudi z ozirom na plane, ki so jih naredili najvišji organi. Te gospodarske težave so naginile Kruhčeva, da je nekega dne vzrožil: „Mi imamo dosti statistik, toda nimamo dovolj žita!“ Ko je to rekel, je bil Kruhčev glede komunističnega raja gotovo bolj odkritosrčen kot v Velenju. Njegovo dokazovanje proti duhovnikom torej ne drži.

slovinci v evropi

ANGLIJA

Zelo smo bili veseli, ko se je med nami mudil letos č. g. B. Makovec, ki drugače študira v Rimu. Hvaležni smo mu tudi za delo, ki ga je opravil tu, saj je šel obiskat Slovence celo na Škotsko. Vodil je romanje v Walshingham, kamor so šli Slovenci iz Bedforda in Londona. Dež je napravil romanje zares spokorno. Imeli smo s seboj tudi zastavo, ki smo jo blagoslovili tik pred romanjem v Lurd. Zastava je povsod zbudila mnogo zanimanja in privabila tudi druge Slovence, da so se pridružili naši skupini. Dobremu gospodu se zahvaljujemo in želimo, da bi spet prišel kmalu k nam.

V oktobru bomo imeli kot vsako leto **rožnovenske pobožnosti** in sicer: v nedeljo, 13. okt. v LONDONU ob 5. popoldan s sv. mašo v naši kapeli. — V BEDFORDU v cerkvi sv. Jožefa na Midland Road v nedeljo, 20. oktobra s sv. mašo ob 4. popoldan. — V ROCHDALE, Lancashire, v kapeli šole Beechwood na Manchester Road ob 11. dopoldan v nedeljo, 27. oktobra. Povsod tudi pete litanije in blagoslov. — V soboto, 5. oktobra in naslednjo nedeljo, 6. oktobra bo župnik obiskal vse v Mansfieldu in Nottinghamu. Maševal pa bo v župni cerkvi Mansfield redno župnijsko mašo.

Krstov in porok med Slovenci ni bilo, pač pa so se opogumili Hrvatje ter so krstili 12. 8. pri Sv. Patriku, Oldham, dvojčka iz Mrčulove družine; 18. 8. v Steyningu Marijo Kurtanek; 25. 8. v kapeli gradu Arundel Davida Rokov (vsi trije kraji so v Sussexu). Prav tako v Sussexu, Horsham, sta se poročila 24. 8. Marij Čule in Ida Lucariello. — Vsem čestitamo in želimo vse dobro!

BELGIJA

Liège—Limburg

Iz Waterscheja prinašamo mučno in žalostno vest. Naš rojak je pri nepremišljenem obračunavanju v slovenski gostilni zbil na tla Poljaka g. Valentina Rataczaka, ki je padel tako nesrečno, da je s prebito lobanjo obležal nezavesten. Obžalovanja in obsodbe vredno je, da o nesreči niso bili takoj obveščeni zdravnik in policija. Siromak je drugi dan v bolnici umrl. Molimo zanj!

Predsednik društva, ki tje za dogodek zvedel šele iz časopisja, je gostinski obrat, ki je bil šele v preskusni dobi, takoj ukinil.

Društvo Slavček iz Waterscheja je v juliju napravilo izlet v Nemčijo. Dobra razpoloženja izletnikov niso uspeli udušiti niti precej resne težave na meji. Imeli so krasen dan, lepo naravo in baje tudi odlično vinsko kapljico. Bravo!

G. Franc Senica iz Waterscheja, ki je bil več tednov v bolnici, je že v domači oskrbi. Ker še nimamo slike pokojne matere ge. Avsec Frančiške iz Viemesmeera, bomo o njej poročali prihodnjic.

Charleroi—Mons—Bruxelles

V družini Franca Štembergerja in Ane Macorig v Bruslju, so imeli v nedeljo, 18. avgusta krst. Hčerkica-prvorojenka se je rodila 2. avgusta in je dobila pri sv. krstu ime Beatrice. Čestitamo!

Konec avgusta se je lažje ponesrečil v rudniku Lojze Krajnc iz Dampremy, član pevskega zbora „Jadran“. Na nogo mu je padel težak kamen. Nekaj časa se je zdravil v bolnici v Montignies-sur-Sambre, sedaj je pa že doma.

Po krajši bolezni je umrl dne 3. septembra rojak g. Jože Šuligoj iz Châtelineau. Pokojni se je rodil leta 1902 v Lokovcu na Goriškem. Leta 1926 je prišel v Belgijo in je čez 20 let delal v rudniku. Sedem let je užival penzijo. Bil je mirnega značaja in priljubljen ne le pri Slovincih, ki so ga poznali, temveč tudi pri domačinih, ki so se v velikem številu udeležili pogreba. Naj počiva v miru! Svojcem naše iskreno sožalje.

Za rojake v tukajšnji okolici je tej številki priložena naročilnica za „Mohorjeve knjige 1964“. Prosim vse rojake, da mi te naročilnice pošljete najkasneje do konca meseca oktobra. — Slovenski duhovnik.

FRANCIJA

Pas-de-Calais

St. Venant. — Tu je 4. avgusta umrl **Franc Fule** in bil pokopan 7. 8. Pokojni je bil star 43 let, doma iz Radmožancev; v Francijo je prišel leta 1958, s svojo ženo Zofko Mesarič, doma iz Beltincev v Prekmurju, in sinom Ivanom. Zadnjih 6 mesecev je bolehal na zavratni bolezni, bil dalj časa v bolnici v Parizu, odkoder so ga par dni pred smrtjo odpeljali k njegovi svakinji v St. Venant. Ženi, sinu in vsem svojcem izrekamo globoko sožalje ob težki izgubi. Naj jih Bog tolaži, njegovi duši pa dá večni pokoj.

Bruay-en-Artois. — Vse rojake v Pas-de-Calais je pretresla nenadna smrt našega dolgoletnega in požrtvovalnega organista

Franca Pera. Ko je 15. 8. preizkušal orgle v baziliki na Loretu malo pred mašo, je omahnil na orgle in po prejetju svetih zakramentov izdihnil svojo blago dušo. Pred 53 leti je zagledal luč sveta v Trbovljah in že v mladih letih prišel s svojimi starši v Francijo. V svoji rani mladosti se je zaposlil v rudniku, kjer je delal 35 let do svoje upokojitve. Svojega delovanja pa ni omejil na poklicno delo, ampak je po odhodu organista Zupančiča prevzel vodstvo pevskega zbora v Bruay in ga ohranil na zavidljivi višini prav do danes. Sam se je naučil orglati, saj je že prej igral violino in druge instrumente pri mestni harmoniji in godbi. Koliko noči je žrtvoval ob prepisovanju not! Prav zadnje leto je prepisal več kot 300 partitur. Čeprav ga je na dom priklepala skrb za bolno mater in sestro, je vendar še našel čas za skupne slovenske zadeve. Kot zaveden Slovenec se je šel lani še poslovit v domovino, kamor se je mislil še in še na starost povračati, pa mu ni bilo dano. Pogreb, ki se je vršil 20. avgusta, je pokazal, kako težka je bila za vse rojake in domačine njegova izguba! Naj bo Gospod sam njegovo veliko plačilo, saj ga je s pesmijo in svojim zglednim življenjem poveličeval. — Njegovemu delu se posebej klanja tudi „Naša luč“, za katero je od časa do časa kaj zanimivega napisal.

Romanja na **Loreto** se je letos udeležilo izredno lepo število rojakov. Sv. maša se je darovala za pravkar preminulega Franca Pera in rojake. Popoldne smo imeli ob obilni udeležbi pete litanije in slovesno proslavo

Na binško so se zbrali k službi božji tudi naši rojaki v Armentieres (Nord) v Franciji.

naših slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda ob 1100-letnici njunega prihoda med Slovane.

Krst sta prejeli dne 15. julija: Anika Razložnik in njena mala sestrična Nadine Witka! —

V Beli peči v Kanalski dolini (zdaj Italija) pa je bil krščen 19. avgusta Damijan Kozma Visočnik. Naj vse tri spremlja Mati božja na njih potih življenja.

Pariz

Sveta maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v kapeli Montcheuil, 35 rue de Sèvres, Paris 7. — métro: Sèvres-Babylone.

Slovenska pisarna je odprta vsak torek in četrtek popoldne: 7 rue Gutenberg, Paris 15 (pritličje-levo, métro: Charles-Michels, tel. BLOmet 89-93).

Po krstu sta bila vključena v Cerkev: Boris Tomšič, sin Alberta Tomšič iz Knežaka in Zore Ivančič iz Malih Loč pri Hrušici, botrovala sta Danilo in Marija Dodič; Janez Marko Petovani, sin Stanka Petovari iz Razkrižja in Terezije Kreslin iz Črensovc, botrovala sta Štefan Golenko in Marija Golenko.

Vse starše opozarjamo na krščanski nauk v domačem jeziku. Prijavite otroke čimprej ali ob nedeljah pri sveti maši ali v slovenski pisarni.

Rojak Franc Fule iz Sev. Francije na smrtni postelji.

Med poletnimi meseci je pomagal v Parizu č. g. Francé Brgant iz Rima. Za njegovo delo se mu prav pristrčno zahvaljujemo. V začetku avgusta je skupina pariških Slovencev pod vodstvom č. g. Kavalarja poromala v Lurd, odkoder so se vsi vrnili navdušeni nad lepim romanjem.

V sredo, 31. julija, je pri Créteil utonil v reki Marne **Cvetko Logar**, sin Jožefa in Frančiške Boštjančič, rojen l. 1943 v Tominju. Pokojni je prišel v Francijo pred letom dni. Pogrebni obredi so bili v cerkvi v Créteil 5. 8., opravil jih je č. g. Brgant, ki je v spremstvu pokojnikovih prijateljev nato pospremil truplo na pokopališče v Créteil. Naj počiva v miru! Vsem njegovim, v Franciji in v domovini, izrekamo sožalje ob tragični izgubi.

Cvetko Logar, ki je utonil v Franciji.

La Machine. — Sveta maša za Slovence bo v nedeljo, 6. oktobra ob 11.15 v župnijski cerkvi. Vsi spet prijazno vabljeni!

Ob Luksemburgu

Tucquegnieux-Marine: Počitnice in dopusti so pri kraju. Nabrali smo si novih moči za nadaljevanje našega dela. Kako jih bomo porabili? Kakor v preteklosti bomo tudi v bodočnosti skrbeli predvsem za svojo družino, da bo imela dovolj kruha, da je ne bo zeblo in da bodo otroci pravilno izgojeni, to se pravi, da si bodo širili umsko izobrazbo, da bodo imeli vedno bolj usmiljeno in čuteče srce ne samo do ljudi, ampak tudi do živali in da si bodo utrjevali telo s pravo hrano, z delom in zadostnim počitkom. Kratko povedano: otrok ne bomo mehkužili, ker življenje, ki jih čaka, bo najbrž trdo. Kakšno pa bo naše obnašanje nasproti drugim izven družine? No, nam Slovencem o tem ni treba veliko govoriti, saj so nas že naši prastarši učili: „Pomagaj vsakemu, če le moreš (in vsaj čisto malo lahko vsak pomaga, vsaj z dobro besedo), hudega pa ne stori nikomur niti z besedo ne, kaj šele z dejanjem!“ Svojega slovenskega duhovnika pa tudi ne bomo pustili samega, ko prihaja dvakrat v mesecu k nam. Prijetno je, ko slišimo slovensko besedo božjo v našem jeziku in zapojemo našo lepo pesem. Po maši stisnemo roko znancem in prijateljem ter malo

pokramljamo z njimi. Saj to je vendar vse, kar nam je v današnjih okoliščinah še ostalo od našega nekdanjega velikega požrtvovalnega kulturnega dela, zato si skušajmo vsaj to še kolikor mogoče dolgo ohraniti!

Nancy. — V začetku poletja je v krogu svoje družine in svojih znancev praznoval srečanje z Abrahamom g. Ivan Zver iz Nancyja. Slavljencu, ki je mladostnega pogleda in mladostnih idej, izrekamo svoje najboljše čestitke z željo, da bi naše bravce zopet prav kmalu razveselil s kakim svojih tehtnih člankov, ki se poleg globoke vsebine odlikujejo po lepo tekoči materinščini. Našemu zvestemu sodelavcu kličemo: Na mnoga leta!

ŠVEDSKA

Poroke. — Malmö: 24. avgusta 1963 sta si pred Gospodovim oltarjem obljubila trajno zvestobo Ciril Žitko iz Slavine na Primorskem, in Matilda Modic iz Žužemberka na Dolenjskem. Želimo jima mnogo božjega blagoslova na skupni življenjski poti!

Krsti. — Halmstad: Dne 7. septembra je bila krščena Brigita ZUPEC, prvorojenka družine Župec Ivana, iz Iga pri Ljubljani, in g. Marije, rojene SOKAČ, iz Murske Sobote. Botra sta bila g. HUIČ Franc in njegova soproga ga. Marija, roj. MIHOLIČ. Novokrščenki in staršem naše iskrene čestitke!

Hälsingborg. — V nedeljo, dne 25. avgusta smo imeli prvič sv. mašo posebej za nas. Prišel je med nas slovenski izseljenski duhovnik. Upajmo, da bomo odslej naprej večkrat

Po krstu Damijančka Visočnika v Beli peči blizu Sv. Višarji so bili starši in bratec Tomažek zelo veseli ... (Iz Francije)

imeli priliko slišati božjo besedo v našem jeziku in tudi prejeti sv. zakramente. Škoda je le, da je bil odziv bolj slab, čeprav so bili vsi obveščeni, kdaj bo sv. maša.

Oskarström. — V nedeljo, dne 1. septembra je bilo tukaj romanje katoličanov iz južne Švedske in Danske kakor vsako leto na prvo nedeljo v septembru. Tudi naših Slovencev je prišlo precej od vseh strani. Slabo vreme je preprečilo, da jih ni prišlo še več. Pa tudi tisti, ki smo prišli, se nismo mogli dolgo zadrževati, temveč smo morali odriniti čimprej domov pod streho. Ob tem romanju se nudi edina prilika v letu, da se vidimo in malo po domače pogovorimo. Lepo bi bilo, če bi organizirali vsako leto enkrat slovensko romanje kakor to naredi v mnogih drugih deželah. Prepričani smo, da se bo tudi to čimprej izvedlo.

Tistim, ki se pripravljajo **na poroko:** Na Švedskem ni civilne poroke, oziroma ni potrebna. Tisti, ki se mislijo poročiti, se naj obrnejo istočasno na katoliško župnijo, pod katero spadajo, in na švedsko „pastorsexpedition“ (protestantsko župnijo), kjer jim uredijo vse dokumente, potrebne za državne oblasti. Tam bodo dobili poseben dokument, ki ga bodo predložili na katoliški župniji, kjer se bodo potem poročili in ta poroka velja tudi pred državnimi oblastmi. Če je eden izmed zaročencev nekatoliške vere, se zahteva posebno dovoljenje katoliškega škofa, ki ga ta da na podlagi zaprisežene obljube zaročencev, da bosta svoje otroke vzgajala v katoliški veri. To dovoljenje pri škofu vam dobi katoliška župnija sama. — Zavedajte pa se, da se katoličan, ki se poroči v protestantski cerkvi, s tem sam izključuje iz katoliške Cerkve! — V vseh teh zadevah vam bo svetoval in pomagal vaš slovenski izseljenski duhovnik. Pišite mu ali pa se z njim ustno posvetujte, ako imate priliko. Pomagal vam bo, saj je tudi za to med vami.

Novi **naslov** vašega izseljenskega duhovnika, ki je bil že objavljen v prejšnji številki, a brez telefonske številke, Zato ga znova sporočamo: Jože Flis, Gamla Nissastigen 65, **OSKARSTRÖM** (Halmstad), telefon 035/60086.

NEMČIJA

Bavarska

München: Zadnje čase prihaja v Nemčijo in zlasti na Bavarsko precej naših rojakov Štajercev, ki so bili med vojno prisiljeni služiti v nemški vojski in so postali invalidi. Preko zbirnih taborišč jih oblasti nato porazdeli na razne kraje. Teško je le, da ure-

Ob poroki Ivane Tibaut in Bernarda Magnier, Chelles (S. et O.), Francija.

janje papirjev in pridobitev rente precej časa traja. Ko pa je zadeva urejena, si opomorejo in pridejo do svojih domov in stanovanj.

München: Septembra so se na Bavarskem spet začele šole. Seveda je vse nemško. Zato naj naši starši ne pozabijo svoje otroke sami poučevati v materinščini. — Nekaj naših družin pa se je odločilo, svoje otroke poslati na gimnazije. Tako je prav! S tem dajo otrokom možnost, da se izobrazijo. Potem bodo kot Slovenci tudi več veljali!

Baden-Württemberg

Tokrat nimamo posebnih poročil. Bilo je en mesec odmora zaradi odsotnosti izseljenskega duhovnika in tudi marsikateri izmed rojakov si je vzel več ali manj počitnic. Sedaj, ko smo zopet skupaj, si imamo marsikaj povedati o svojih doživljajih. Vabljeni pa ste zopet, da se tudi v bodoče pridno udeležujete slovenskih sv. maš, kadar in kjer bodo napovedane. Od lanskega dopusta do letos smo naredili precejšnji korak naprej. Izven Esslingena so se sv. maše dobro utrdile zla-

sti v Pfullingenu, kjer imamo tudi prav dober pevski zbor, potem v Nagoldu, Heidelbergu in Calwu. V bodočem letu bomo delokrog še bolj razširili. — Poroke se čvrsto sklepajo na vseh koncih in krajih in za prihodnje mesece jih je že več v načrtu.

Število odjemalcev „Naše luči“ stalno raste. Sedanje število izvodov kmalu ne bo več zadostovalo. Poleg tega našega glasila pa sedaj lahko dobite pri izseljenskem duhovniku še razne knjižice lepe in poučne vsebine za malenkostno ceno. Segajte po njih, ker moramo skrbeti, da bomo znali ne le biti veseli ob kozarcu vina in na plesih, marveč, da se bomo tudi versko in duhovno poglobljali in bomo tako v čast Cerkvi in svojemu narodu.

Porurje

Č. g. Ivan Ifko je bil avgusta odsoten od tu, zato je moral č. g. Turk tekati iz kraja v kraj, da ga je avto komaj dohajal! . . . Vsega dela, ki se je nakopičilo, kar ni zmožal. Zato to pot poročilo iz Porurja ne našteva zopet dvanajst na novo sklenjenih porok, kot v prejšnji številki „Naše luči“, ampak samo o štirih. Nekdo, ki mu gotovo dobro hoče, je rekel, da je bolje, da so „ohceti“ bolj poredkoma, drugače še štrukljev ne bi mogel sproti pospraviti. Če ima prav, res ni težko uganiti.

Kako je bilo torej z novimi porokami? V petek, 9. avgusta, so zapeli poročni zvonovi v Solingenu. Rojak Vincenc Kraner iz Zg. Verjan, župnija Sv. Trojica, je tam pripeljal

pred oltar Cvetko Bučar iz St. Jakobskega dola. Teden pozneje, 23. avgusta, pa je bilo v Bergneustadtu poročno slavlje, da malo takih! Dva para naenkrat pred oltarjem, ki sta zastopala tri slovenske pokrajine: Notranjsko, Dolenjsko in Prekmurje! Ludvik Tekavec, rojen v Ravnah, župnija Sv. Vid nad Cerknico, je vzel za življenjsko družico Alojzijo Rudolf, rojeno pri Sv. Vidu nad Cerknico. Oba sta torej doma iz tiste župnije, kjer je nastala lepa pesem: „Pa se sliš, pa se sliš od Sv. Vida zvon . . .“. Drugi par je bil Franc Perko iz Kala, župnija Ambrus na Dolenjskem, in Olga Vuk iz Lendavskih gonic v Prekmurju. Tudi v Sterkrade, ki redkokdaj izpade, smo imeli zopet poroko. Kurt Binder, rojen v Insterburgu v Prusiji, je 29. avgusta poročil našo rojakinjo Veroniko Zorman, doma iz Repenj, župnija Vodice pri Ljubljani. — Vsem novim parom tople čestitke!

Tudi krsti to pot niso povsem izostali. V Krefeldu sta dala krstiti 18. avgusta zakonca Cafuta Mihael in Albina svojega sinčka na ime Danijel. S tem pa je družina postala vodilna z angelskimi imeni. Ne najdeš lahko družine, v kateri imata kar dva člana angelsko ime, kot je to sedaj v Cafutovi družini! — V Altenessenu sta dobila sinka prorojenca zakonca Sodja Jakob in Alojzija. Pri krstu, dne 25. avgusta, je dobil ime Dušan. — Staršem čestitke, Danijelu in Dušanu pa vse dobro za krščansko pot!

Iz Altenessena moramo sporočiti tudi žalostno novico, ki je zadelo Dominikovo družino.

Pri poroki morata biti navzoči tudi dve prič. „Vas pa, ki ste tu navzoči, kličem za pričo te svete zveze: Kar je Bog združil, tega naj človek ne loči!“ ju nagovori duhovnik med poročnim obredom. Po poroki podpišeta priči poročni protokol, kot tukaj na sliki po poroki Francea Špiler in Marije Medved dne 6. julija letos v Sterkrade v Nemčiji.

Bergisches Land spada med najlepše koščke dežele Nordrhein-Westfalen v Nemčiji. Zato ni čudno, da tudi slovenske delavce privablja tja na delo. Seveda, vsak slovenski fant tam ne bo našel Slovenke, kot sta imela srečo Ludovik Tekavec in Franc Perko, ki ju vidimo na sliki, kako dne 23. avgusta letos spremljata svoji slovenski nevesti Alojzijo Rudolf in Olgo Vuk iz župnijske cerkve v Bergneustadtu.

Žena, mati treh otrok, je morala v bolnišnico. Oče Ivan si je delal skrbi, kam naj da otroke. Doma jih ne more pustiti, ko gre na delo v rudnik! Zato je dal vse tri otroke v otroški dom v Dorstenu. Po par dneh pa je že dobil po telefonu sporočilo, da je dve in pol leti stara hčerka Elizabeta mrtva. Ponoči se je v posteljici zadušila. Kakšen udarec je to bil za očeta, ki je imel malo Elizabeto tako rad; še večji pa za mater, ki je ležala bolna v bolnici! Edina tolažba jima je bilo prepričanje, da je Bog sam gospodar življenja. Zato sta ta težki udarec Bogu vdano prenesla. Truplo nedolžnega otročiča smo položili v grob 28. avgusta na Nordfriedhofu v Altenessenu. Naj Bog sprejme njegovo lepo dušico v družbo svojih angelov!

NIZOZEMSKA

Ob letnem dopustu so mnogi rojaki obiskali domovino. V septembru pa smo se „udarniško“ vrnili na delo. Spet so na vrsti vinske trgate, katere naši društveniki skrbno pripravijo.

V bolnici v Heerlenu se že 4 mesece zdravi ga. Gril, žena predsednika Društva sv. Barbare v Heerlerheide. Ga. Repič iz Brunssuma je dobro prestala težko operacijo in se

povrnila spet med nas. Obema želimo skorajšnje popolno okrevanje.

V Šibeniku v Jugoslaviji se je ponesrečil rojak **Martin Garaj**, velik prijatelj Slovencev, bivajoč v Heerlerheide. Sel je nabirat delavce za nizozemske rudnike. Naj počiva v miru!

Dne 5. oktobra obhajata diamantno poroko zakonca Mrazova iz Heerlena, člana našega Društva sv. Barbare v Heerlerheide. To sta najstarejša Slovenca tu med nami in prva slovenska priseljenca v tukajšnji Limburg. Že leta 1910 sta se tu naselila in njuna družina, njun rod, šteje že 110 članov, če seštejemo otroke, vnuke in pravnuke. Slovenskima pionirjema na Nizozemskem „Naša luč“ pristrčno čestita.

V spomin umrlemu Martinu Garaj.

Tretji slovenski dan v Belgiji

Nedelja 15. septembra 1963. Naselje Eisden v Belgiji se koplje v žarkih popoldanskega sonca, ki prijetno greje naravo in človeška srca. Zdi se, da hoče tudi božje stvarstvo dati svoj prispevek k slavnostnemu ozračju letošnjega slovenskega dne.

V mogočni cerkvi sv. Barbare se je pričel ob štirih popoldne prvi del slovenskega dneva v Eisdenu. Ta slovenski dan je že tretji, ki ga organizira naše pevsko in kulturno društvo „Slomšek“ iz Eisdena. Lani je bil posvečen stoletnici prebuditelja slov. naroda škofu Slomšku. Letos pa je potekel ob spominu na tisočstoletnico prihoda svetih bratov Cirila in Metoda med Slovane.

Bil je to res slovenski dan v polnem pomenu besede, saj so se ga udeležili ne le bližnji rojaki iz Eisdena in okolice, temveč so nanj prihiteli tudi številni Slovenci iz ostalih krajev Belgije, zlasti iz Bruslja in Genka, pridružile so se jim pa tudi skupine naših rojakov iz Holandije, Nemčije ter Pas-de-Calais v Franciji. Iz sončne Gorice je v imenu „Katoliškega glasa“ prinesel pozdrave tržaških in goriških Slovencev č. g. Jože Jurak. Z eno besedo: letošnji slovenski dan v Eisdenu je lepo povezal zamejsko in izseljeno Slovenijo zapadne Evrope, da je bila kot en sam utrip, eno samo srce velike družine, v kateri se vki čutijo brate in sestre med seboj.

Mogočno so zadonele orgle, ko je stopil č. g. Ignacij Kunstelj iz Londona k oltarju božjemu. On naj bi opravil sv. daritev, isto daritev, ki sta jo darovala pred 1100 leti sv. brata Ciril in Metod na Moravskem, in on naj bi spregovoril tudi o njunem pomenu za današnjo dobo, saj že več let neumorno širi cirilmetodijsko misel med nami. In v čem je srčika, vsebina te misli? Pridigar jo je v cerkvenem govoru lepo pojasnil: Sv. Ciril in Metod sta bila prežeta zavesti, da so vsi narodi enakopravni pred Bogom; izhajajoč iz te zavesti sta v slovanski jezik prevedla bogoslužne knjige ter sv. pismo, ustvarila Slovanom črkopis in lastno slovstvo. Ta misel o enakopravnosti narodov je danes bolj sodobna kot kdaj koli poprej. Če bo resnično prodrla, bodo izginile vojske z obličja zemlje. Treba je biti prežet

od ideje: ljubi svoj narod, spoštuj ostale; ne sklicuj se in ne opiraj se le na pravico, temveč osladi jo z ljubeznijo. Med sv. mašo je donelo po cerkvi ubrano petje slovenskega mešanega zbora „Zvon“ iz nizozemskega Limburga, ki ga mojstrsko vodi prof. Willems. Pevci so doživeto izvedli eno zadnjih mašnih skladb našega priznanega glasbenika prof. Matije Tomca.

Ko so utihnili zadnji orgelski akordi, se je prava človeška reka rojakov izlila iz svetlišča. Ob zastavi društva „Slomšek“ se je podala čez cesto in napolnila se je prostorna dvorana rudarskega doma „Casino“, kjer naj bi se razvijala drugi in tretji del slovenskega dneva.

Tu je predsednik društva „Slomšek“ g. Stanko Revinšek najprej izrekel pristrčno dobrodošlico, nato pa udeležence seznanil s sporedom prireditve.

Prvi je na odru nastopil že omenjeni mešani pevski zbor „Zvon“ iz Holandije. Z globokim občutjem je odpel niz narodnih pesmi.

Nato so igralci iz Eisdena pričarali na oder dva prizora priložnostne igre „Cinil in Metod med nami“, ki jo je napisal prof. Jože Peterlin iz Trsta, režiral pa g. Jurij Jakelj. Igra je takoj od začetka po svoji vsebini in zaradi doživetega predvajanja zajela gledavce, za kar je bil najlepši dokaz globoka tišina v dvorani.

Nastopili so tudi naši najmlajši, drugi slovenski rod, ki se je že rodil izven domovine. Zato smo bili njih nastopa še posebej veseli, saj pomeni močno jamstvo še za bodoča leta našega kulturnega razvoja v tujini. Pogumno in pristrčno so podali izmenjaje se deklamacijo „Kje dom je moj“.

Napovedana je bila tudi ukrajinska plesna skupina, pa žal zaradi bolezni nekaterih članov ni mogla nastopiti. Zato se je pa tem bolj razživela slovenska folklorna skupina iz Holandije, ki je s svojimi slikovitimi točkami kar potegnila dvorano za seboj.

Globok užitek je nudila poslušalcem tudi ga. Marija Kracheninikoff iz Bruslja, ki je občuteno podala znano Gregorčičevo pesnitev „Soči“.

Za zaključek pa je nastopil še moški zbor

društva „Slomšek“ iz Eisdena, ki je pod vodstvom g. Vilija Roglja prevzel vse udeležence s svojim izredno lepo izbranim sporedom naših čudovitih pesmi in nam tako za nekaj hipov ustvaril občutek, da smo sredi slovenske domovine.

Nato je stopil na oder krajevni slovenski dušni pastir g. Vinko Žakelj. V klenih besedah je rojakom prikazal vzvišeni lik svetih slovanskih blagovestnikov. Spomnil jih je na težave, ki sta jih morala pri izvrševanju svojega poslanstva premagati. Omenil jim je nasprotovanje, ki sta ga bila deležna prav s strani, od koder bi ga mogla najmanj pričakovati. Pa sta sv. Ciril in Metod vzdržala in vztrajala do konca. Bila sta namreč iz dna duše prepričana o pravilnosti svoje poti. Zato sta zmagala, čeprav šele po smrti. Njuni nasprotniki so danes pozabljeni ali pa odeti v sramoto, njun lik pa blešči pred zgodovino in je kašipot ljudem v lepšo bodočnost. Tega lika se moramo oklepiti tudi slovenski katoličani v izseljenstvu. Saj imamo tudi mi med tujimi narodi svoje poslanstvo. To poslanstvo je v tem, da moramo izvojevati zmago isti Kristusovi pravici

in isti Kristusovi ljubezni, kater sta sveta brata Ciril in Metod posvetila svoje življenje. Če se bomo tega zavedali, stalno in povsod, vsak zase in kot skupina, potem naša pot po tuji zemlji ne bo ostala neopazna, temveč bo pustila še bodočim rodovom globoke sledi.

S tem nagovorom je bil zaključen drugi del slovenskega dneva. Tretji del je bil posvečen slovenski družabnosti, ki tako poveže rojake med seboj. Z odra je zadonela poskočna glasba, ljudje so posedli k mizam. znanci so se srečali in porazgovorili, obrazi so izžarevali veselje in tiho srečo ob spoznanju, da se tudi v tujini da doživeti toplota slovenske domačnosti.

Še ena točka je bila na sporedu: treba je bilo izžrebat tri dobitke, ki jih je vsebovala tombola 3. slovenskega dneva. Sreča glavnega dobitka se je nasmehnila (št. 848) gospe Mariji Cerar, predsednici društva „Slavček“ iz Waterscheja; slivovka je šla s srečko št. 913 g. Slaypena in jagnje se je pridružilo št. 292 g. Roberta Bronkarja.

Tako je 3. slovenski dan v Eisdenu bil eno doživetje več v vrsti slovenskih prireditvev med izseljenci Zapadne Evrope. Če pomislimo, da ga je v glavnem pripravil rod, ki je bil že rojen na belgijskih tleh, potem dobi ta prireditev še poseben pomen za bodoči razvoj, kulturni in verski, naših izseljencev širom Evrope.

Temu požrtvovalnemu delu in istočasno vsem našim društvenim delavcem v Belgiji naj bodo zato ob tej priliki izrečene naše iskrene častitke, vsem rojakom iz Belgije, Nizozemske, Nemčije in Francije pa naša topla zahvala za udeležbo in sodelovanje!

Stara pesem. — Sicer dobra soseda na deželi sta počivala nekega dne po delu na polju pod košatim hrastom, ki je stal na meji obeh posestev. Da je bilo razpoloženje še lepše, je visoko v vrhu drevesa zapela ptička. — „Kako lepo mi poje!“ se je oglasil prvi. „Saj ne poje tebi, ampak meni, ker je hrast moj,“ ga je zavrnil sosed. — „Kako, da je tvoj, praviš?“ je vzdignilo prvega. In začela se je pravda z odvetnikoma seveda. — Ko sta po končani pravdi prepirljivca plačevala stroške sta odvetnika lahko ugotovila, da je ptička pela le njima — odvetnikoma.

Marijan, Hermina in Albin iz Cahunove družine v Amboise v Franciji so bili 16. 6. pri sv. birmi.

Dvoboj s soncem

VESOLJSKA POVEST

7.

Ladja se je pomikala v pristanišče. Nena doma je zdrsela na pristajalni trak in obstala.

Detektiv Hopkins nas je pričakoval z množico vsemirskih policistov. Nataknili smo si varovalne čelade in izstopili.

Učenjak se je približal detektivu in mu opisal pravkar minule dogodke. Rdečelasi policijski načelnik nas je povabil na policijo. Po krajšem zasliševanju je detektiv Hopkins že lahko razložil zadevo:

Mehanik Čin je bil pravi vohun in saboter. Svoje zloglasno poslanstvo je izvrševal v korist nasprotnega bloka. Ponoči, ko smo večinoma spali, je uničil oddajnik in spremenil smer. Vsekakor mu je bil pri tem opravilu na poti pilot Rosenberg. Z zastrupljeno kroglo ga je zahrbtno ubil, pri tem pa ga je zasačil Jackson, ki je bil tedaj pravkar dežurni. Vnel se je srdit boj, vendar je kljub vsemu mehaniku Činu uspelo, da je zmagal in težko ranil Amerikanca. V strahu in živčni nestrpnosti ga je hitro zavlekel v prostor, ki ga uporabljamo kot skladišče. Tu je Jackson, potem ko smo ga našli, tudi umrl.

Mehanik Čin je upal, da njegovega zločinstva ne bomo odkrili. Računal je, da bo ostal zločin za vedno nepojasnjen. Vendar se mu je počasi začelo dozdevati, da ga opazujemo. Znašel se je v hudih škripcih: na eni strani se je silno bal svojih gospodarjev, po drugi strani pa ni bil varen niti pred nami. V pristanišču je hotel uničiti našo zadnjo raketo in atomsko eksplozivno. Tedaj bi nas seveda premagal. Še prej pa se je hotel iznebiti pištole, ki bi ga takoj izdala. Sklenil jo je vreči v vesolje, a je bilo prepozno. Pri tem opravilu je bil odkrit. V smrtni grozi se je hotel obraniti ali nas pobiti. Vendar je imel smolo. Da si reši golo življenje, je stekel v brezračno kabino. Ni pa imel časa, da bi se oblekel v vesoljsko obleko. Nekje v podzavesti je računal, da se bo lahko kljub vsemu prebil do planetne postaje, v katero smo ravno pluli. Tam bi se bil tako ali tako skrtil

v vsakem primeru in skušal počakati na raketo, s katero bi ga poiskali njegovi gospodarji. eSveda so ga ti že davno pustili na cedilu. Nalogo je bil, kakor mu je bilo pač mogoče, izvršil. Drugo jih ni brigalo. Tako je torej stopil v brezračno kabino. Tu mu je zmanjkalo sape. eSdaj je vedel, da odhaja v smrt. Odprl je vratke, ki so vodila v vesolje in se avtomatično zapirala. V trenutku se je znašel o groznem mrazu in toči meteoritev. Brezračje ga je raztrgalo in ubilo, zaradi mraza je v trenutku zmrznil. Postal je meteorit.

Z razlago, ki nam jo je spretno podal detektiv, smo se zadovoljili. Pohiteti je bilo treba k ladji in popraviti nastalo škodo. Pri dokaj neprijetnem opravilu so nam pomagali vesoljski tehnik. Oblečeni smo bili v čelade in debele oklepe, vendar so nas kljub temu motili meteoriti, ki so neprestano udarjali proti nam. V dveh ali treh urah pa je bilo opravilo vendarle izvršeno. Učenjak je zahteval, da se takoj vkrcamo v vesoljsko ladjo. Kljub temu da se nismo mogli pogovoriti s prebivalci postaje Thalía 859, smo bili vseeno zadovoljni. Glavna nevarnost je minila; sedaj smo lahko upali, da se še vrnemo domov. K pilotskemu krmilu sem se zopet usedel jaz. Sklenil sem vključiti svetlobno hitrost. Tako bi se v dveh minutah znašli v pasu ognjenih pošasti.

Debre mi je pripravil atomsko orožje. Tudi on je prisedel k drugemu krmilu. Za slučaj nesreče je bilo potrebno, da vodiva ladjo oba. Vključil sem svetlobno hitrost. Motorji so zagrmeli in se strahovito zažrli v vesolje. Zameglilo se mi je pred očmi. Po 110 sekundah sam ponovno vključil pred svetlobno hitrost. Območje ognjenih pošasti se je približevalo. Po zvočniku sem opozoril posadko na morebitno nevarnost. Vse se je pripravilo na boj.

In res sem v veliki daljavi zagledal ognjeno rdeče pike, ki so vidno rasle, ko smo se približevali. Lopatkin je torej umrl v boju s temi neznanimi bitji, ki so nekaka predstraža Sonca, sem pomislil. Za njihovimi nevarnimi linijami, ki jih moramo prebiti, so žgoče sončne pokrajine. Tam bomo izstrelili naše eksplozivno, tam bo naša naloga zaživela.

Ognjene pike so vidno rasle. Učenjak je zaskrbljen pristopil in rekel: „Ustavita ladjo.

To sliko smo pa posneli po slovesnem obhajilu v Bruay-en-Artois v severni Franciji na prvo nedeljo v juniju 1963.

Počakati moramo, da se te reči približajo. Morda se nam tudi izognejo. Vsekakor ne smemo izzivati. Kdo ve, kaj se za vsem tem skriva. Upam pa, da jih bo radioaktivnost atomske bombe ubila. Vsekakor počakajmo.“

„Učenjak,“ sem rekel. „Atomska bomba je naše edino upanje. Če nam ta ne pomaga, smo izgubljeni.“

„Upajmo,“ je rekel učenjak. „Lopatkov ni imel atomskega orožja. Verujmo v dobro. V radioaktivnosti je grozotna moč. Ta je hujša od ognja.“

Ognjene pike nikakor niso imele namena, da bi se nam izognile. Ustavil sem ladjo, vendar so se ognjene pike vseeno približevale. Izgledalo je, da smo popolnoma tuje telo v njihovem posebnem svetu. Bližale so se nam z namenom, da nas uničijo. Bili smo tujci, kot tujci pa smo predstavljali nevarnost.

Skozi daljnogled sem jih lahko že dobro videl. Bile so podobne orjaškimi plazilcem, ki so nekoč živeli na Zemlji. Resnično so spoinjale na zmaje, ki jih danes poznamo le iz pravljič in pripovedk. Bile so kot ognjeniki, kot velikanska gorovja. Zibale so se in utripale z orjaškimi perutmi. Tam je bilo že ozračje Sonca, tam se je začel divji neznan svet.

Oddaljene so bile sto ali več kilometrov. Iz

gobcev so jim sikali veliki plameni: merile so deset in več kilometrov.

„Pripravite atomski naboj!“ je zapovedal učenjak.

Debre je pritisnil na gumb atomskega topa: zaklopka se je odprla, posebna lopata je porinila bombo v topovsko cev. Debre je potegnill vzmet za zapiranje; topovska cev se je zopet zaprla.

(Dalje)

Zanimivosti

V Nemčiji velja v težki industriji zakon, da se delo začenja oziroma menja ob 6., 14. in ob 22 uri; zakaj tako, tega ne zna pravzaprav nihče točno povedati. — Protestantски profesor Heinz Schmidtke pa sedaj predlaga, da naj bi prvi — jutranji delovni čas začeli ob 7. uri, opoldanskega ob 15. in večernega šele ob 23. uri. Profesor je namreč mnenja, da gre le malokdo zvečer zaradi televizije pred 23. uro spat. Če mora potem še zjutraj do delovnega mesta narediti dolgo pot in točno ob šestih začeti z delom, ima tak delavec komaj pet ur in pol spanja, kar je odločno premalo, da bi bil sposoben za težko dnevno delo.

Po najnovejši pogodbi smejo Američani odslej za svoje sorodnike v Rusiji kupovati avtomobile, motorje, rolerje, motorna kolesa, dvokolesa, televizijske in radijske aparate, šivalne stroje, hladilnike, kratkomalo vse tehnične izdelke, ne da bi jim bilo treba plačevati carino! Tako na primer: če hoče kdo v inozemstvu za sorodnika v Rusiji naročiti en „Moskvič“ (mali avto), stane le ta, če se plača v dolarjih, 1395 dolarjev, t.j. 5580 DM

ali v našem denarju 1,116.000 Din. Če pa kupi isti avto kdo doma v Rusiji, plača zanj 2500 rubljev, t.j. 11.100 DM. ali v našem denarju 2,220.000 Din. Torej enkrat več! Televizijski aparat za sorodnike v Rusiji stane 85 dolarjev, to je 340 DM ali v našem denarju 68.000 Din.

(Kdaj pa bodo naši rojaki v Nemčiji svojim doma lahko tako poceni kupovali avtomobile in televizijske aparate?)

Potomec Janeza Znojilskega - postal švedski grof

V reviji „Jugosloven“ je pred nekaj časa popisal Črnogorec Marko Milunović, ki živi na Švedskem, zanimivo zgodbo slovenskega izseljenca, katerega potomci so postali švedski grofi. Iz te razprave povzemamo glavne reči, da seznanimo naše bravce s to zgodbo enega naših ljudi. Ta zgodba nam kaže, kako lahko tudi iz borne in težke poti v tujini pride do velikih in pomembnih reči, če ne v prvem, pa v drugem ali kasnejšem rodu.

Zgodba se začne v tistem času, ko je začel na Nemškem oznanjati Luter svojo vero in je protestantizem zašel tudi na Slovensko. Tako imenovana „reformacija“ Cerkve je zajela tudi Slovenijo in v slovenski zgodovini je za vedno zapisanih nekaj znamenitih mož, apostolov protestantizma, s Primožem Trubarjem na čelu. Nove ideje so prinesli k nam naši študentje, ki so študirali v Heilbronnu, Jeni, Württembergu, Tübingenu in po ostalih krajih Nemčije. Za protestantstvo je bilo značilno, da se je širil tudi s knjigami v domačem jeziku, medtem ko so dotlej pisali le bolj v latinščini. Tako so nam naši protestanti dali prvi abecednik in nam prevedli v domači jezik evangelije, in sploh sveto pismo.

Skupini teh mladih ljudi je pripadal tudi Janez Znojilski, ki je bil predikant nove vere. Ko je nastopil v Sloveniji odpor proti novi veri, so se morali spričo razmer mnogi razširjevalci protestantizma umakniti iz domovine. Kot begunci so se podali v nemške kraje, kjer so protestantizem ščitili tamkajšnji velikaši. Ta usoda je zajela tudi predikanta Janeza Znojilskega, začetnika rodu, ki je potem hodil ves čas v tujini in deloval v službi

tujih ljudi, pa vendar ni nikdar pozabil na svoje slovensko poreklo in je s ponosom ljubil slovensko ognjišče in svojo slovensko pradomovino, čeprav jo je moral njihov ded zaradi nerazumevanja rojakov zapustiti v tako žalostnih okoliščinah in umreti na tujem.

Malo preden se je začela tako imenovana „tridesetletna vojna“, je pribežal Janez Znojilski s svojo družino v Nemčijo. Nastanil se je v Heilbronnu in postal profesor na krajevnem vseučilišču. Tu je deloval in upal na boljše čase, dokler ni omagal in legel v grob.

Janez Znojilski je imel talentiranega sina Jurija. Morda mu je bil znameniti Jurij Dalmatin, ki je prevedel sveto pismo v slovenščino, krstni boter. Tudi Jurij se je kot njegov oče ves zavzemal za novo vero in za Lutrove nauke. Bil je razborit človek in je bil prepričan, da morajo reformatorji širiti svoje ideje tudi z mečem v roki. V tem navdušenju za luteranstvo se je kmalu spoznal s številnimi znamenitimi ljudmi tedanje Nemčije in tudi z Bartolomejem Dietrichsteinom in Hansom Köbenhillerjem. Preko teh dveh se je spoznal z vrhovnim poveljnikom švedskih oboroženih sil v Nemčiji, generalom Gustavom von Hornom. Ko je general prvič videl Jurija Znojilskega, ga je vzljubil in se zanj navdušil. Vzel ga je v svojo službo kot svetovalca in malo pozneje ga je postavil za svojega tajnika. Tako je družina Znojilšek stopila v švedsko službo in ostala v službi Švedov do današnjih dni. To je bilo leta 1632.

Jurij (Georg) Znojilski se je v službi izkazal. Zaradi izrednih zaslug ga je švedska kraljica Kristina leta 1644 postavila za taj-

nika vojnega sveta, čez dve leti je potem postal poslanik švedske kraljevine pri nemškem parlamentu.

Medtem mu je švedska kraljica Kristina z ukazom z dne 15. marca 1651 podelila plemiški naslov. Na podlagi tega ukaza je bil Georg Znojlski vpisan leta 1652 pod številko 528 v švedski plemiški zapisnik.

To priznanje ga je povedlo še k večjim in odgovornejšim službam in ga dobimo kasneje l. 1663, kot švedskega poslanika pri nemški pokrajinski vladi v Regensburgu, kjer je zastopal švedske koristi z največjo spretnostjo, posebno v vprašanju tako imenovane investiture. Bil je edini, ki je imel vse polnomočje za zastopanje švedskih koristi na vsem nemškem ozemlju. Še danes je shranjenih v švedskih državnih arhivih nekaj njegovih brzojavk. Kažejo jih kot zgled poštene in zveste službe tujca novi domovini — Švedski.

Zaradi pravilnejše izgovarjave je Georg, ko je postal plemič, začel pisati svoje družinsko ime „Snoillski“.

Iz uradnih listin povzemamo, da je umrl 20. januarja 1672. Že leta 1645 se je Georg poročil in sicer z Ano Weber in imel z njo v zakonu trinajst otrok, ki so se od očeta — rojenega že na tujem naučili svojega narodnega slovenskega jezika. Povsod so se priznavali za Slovence. Ob tej priložnosti ne moremo popisovati zgodbe vseh otrok, omenili bomo posebej le tistega, ki je za našo razpravo zanimiv.

(Dalje prihodnjič)

rojaki pišejo

„Bral sem v nekaterih časopisih, da zbirajo za koroški akademski dom na Dunaju. Ali tam dom že stoji in kaj bo v njem, če še ne stoji? Mi morete v listu na to odgovoriti?“ P. F., Belgija. — Odg. uredništva: Na Dunaju je zaenkrat zasilni dom za 10 koroških visokošolcev v neki hiši. Drugi akademiki morajo stanovati razkropljeni po mestu sem in tja. Začela se je pa akcija, ki jo toplo priporočamo, da bi zgradili novo hišo, v kateri bi bilo okoli 70 sob za prav toliko študentov, ki bi lahko študirali na univerzi. V tem domu bi bilo še nekaj drugih potrebnih

prostorov. Tak dom bi bil v verskem in narodnem oziru velikega pomena. S pomočjo nekega posojila, so svet za stavbo že kupili. Sedaj bodo najeli dolgoročno posojilo in bodo začeli z zidanjem.

„Na tak dopust, kot sem ga imel letos v domovini, se za zmeraj požvižgam. Komaj sem prišel v domači kraj, so me že miličarji iskali. Menda so mi hoteli vzeti potni list, kot sem pozneje zvedel. To bi bila lepa pohvala amnestiji, kateri sem verjel! Edino srečo sem imel, da me ni bilo doma, ko so miličarji prišli. Če ne bi imel avtomobila, potem ne vem, kakšen bi bil konec. Tako pa sem bil prej čez mejo, kot so mogli miličarji tja telefonirati, naj me pridržijo. Sedaj tudi dobro vem, kaj pomeni 1500-kubični avtomobil. S takim se da še bežati! Kaj bi bilo z menoj, če bi se bil peljal domov s fičkotom? ...“

A. K. — Wuppertal, Nemčija.

Nasveti in utrinki

(Iz zapuščine † rojaka Pera)

Bolje je verjeti v Boga, če bi ga ne bilo, kot pa ne verjeti, pa da je Bog.

Bolje je nekoliko potrpeti kot zaradi nepotrežljivosti še huje trpeti.

Bolje je srečno življenje v skromnosti kot nesrečno v bogastvu.

Bolje je hoditi po poštenu trnjevi stezi kot po krivični nevarni cesti.

Bolje je, da starši otroke tepejo v mladosti, kot da jih otroci suvajo v starosti.

Ni živel človek na svetu, ki bi sam sebe popolnoma spoznal.

Muzikantje smo zato na svetu, da preganjamo žalost po tej solzni dolini; sedanji moderni jazz-ropotači pa strahove.

Na svetu bo raj, ko bo hudobije konec. To se pa morda zgodi, kadar na svetu ne bo več soli.

Človek brez odločne in trdne volje je podoban čolničku na viharnem morju.

Vsak ogenj je mogoče ugasiti, vsako razgreto reč ohladiti in opeklino ozdraviti; ni pa mogoče ugasiti, ohladiti in ozdraviti hude, pekoče vesti v srcu.

Seveda: lahko je dajati nasvete, težje pa je po nasvetih živeti.

Edina žrtev. — Bogat možak se je zvečer pretirano napokal pečenke in jo preveč zalil z vinom, pa ga je ponoči začelo zvijati. Sklonil se je k telefonu in poklical zdravnika. Ta je kmalu prišel, ga površno pregledal in dejal: „Ste napravili testament?“ — „Testament?! Ne nisem...“ je prestrašen vzkliknil požeruh. — „Pokličite torej notarja in ga brž napravite! Imate otroke?“ — „Imam... tri...“, a so že vsi poročeni in stanujejo na drugem koncu mesta.“ — „Pošljite nemudoma ponje in po njihove žene in može!“ Moža je oblila kurja polt, poklical je ženo in ji naročil, naj čimprej zbere vse sorodstvo ob njegovi smrtni postelji. Ko je žena jokaje odšla, je bolnik z mrliškim glasom vprašal zdravnika: „Ni torej nobenega upanja?“ — „Kaj pravite? Jutri boste zdravi kot riba!“ se je nasmehnil zdravnik. „Hudika, zakaj ste pa potem nagnali vso to rajo skupaj?“ — „Zato, dragi moj, da ne bom jaz edina žrtev, ki ste jo sredi noči vrgli iz postelje...“

Vinski bratec. — Ko je bil zadnjič Miha na izletu v Parizu, se ga je pošteno nalezal. Z družbo je hodil nato malo po mestu in spotoma so zašli v bar, kjer so bili na razpolago klientom avtomati s pripravljenimi namazanimi kruhi. — Miha gleda kruhe in si zaželi enega. V pripravljeno odprtino vrže denar, v aparatu se nekaj zavrti in pred Mihom se prikaže namazani kruhek. Miha pogumno pogleda in poizkusi znova. Spet dobi kruhek. Potem poizkusi tretjič, četrtič, petič. Vedno ista pesem... — Pa se oglasi neki klient: „Hej, kaj pa misliš? Boš vse pobral.“ — „Zakaj pa ne!“ pravi Miha, „Da bi sedaj nehal, ko vsakokrat zadenem, bi bilo res nespametno.“

Navihanec. — Mama, moje zapestne ure ni več!“ se oglasi mali Cvetko. — „Kaj pa se je vendar zgodilo?“ vpraša mama. — „Ustavila se je, jaz sem šel pa naprej!“

Resnično. — V zaporu sta se znašla dva moža in eden pravi drugemu: „Popiši mi svoje življenje in povej mi odkrito, kaj te je pripeljalo v zapor?“ — „Policaj!“ odvrne drugi.

Modrijan. — „S potrpežljivostjo in vztrajnostjo je mogoče na tem svetu narediti prav

vse,“ uči svojega vnuka stari Ezekiel. — „Nemumnost!“ meni preveč samozavestni vnuk. „Rad bi te videl, kaj bi počel s svojo vztrajnostjo in potrpežljivostjo, če bi ti ukazal, da preneseš pet litrov vode v situ z enega kraja na drugega. Kako bi ti to storil, povej?“

„S potrpežljivostjo in vztrajnostjo,“ dobrohotno odvrne stari Ezekiel. „Počakal bi na zimo, da bi voda zmrznila!“

Za kadvice. — Zdravnik: „Vaša pljuča so grozna. Koliko pa pokadite?“ Bolnik: „Približno 20 na dan.“ — Zdravnik: „Preveč, odločno preveč! Znižajte vsaj za polovico.“

Čez mesec dni je zdravnik bolnika spet srečal: „No, kako je z vašim kajenjem?“ Bolnik: „Vašega nasveta se držim. Dnevno pokadim samo devetnajst cigaret in pol.“

Vesten bolnik. — „No, gospod Kolovratek, ali ste se ravnali po mojih navodilih? Dnevno tri praške in vsakokrat požirek konjaka.“ — „O, da, gospod zdravnik. S praški sem sicer za teden dni v zaostanku, sem pa zato s konjakom za teden dni naprej.“

Ne moreta se sporazumeti. — Ona: „Kje si bil včeraj, da si prišel tako pozno domov?“ — On: „Bila sva skupaj s prijateljem Hanzejem.“ — Ona: „Kje pa je bil Hanzej?“ — On: „Bil je z menoj.“ — Ona (že nevoljna): „Kje sta pa bila obadva?“ — On: „Bila sva skupaj.“

Zdravilo. — Zdravnik je pregledal bolnika in nazadnje rekel: „Vam ni treba drugega kot več gibanja. Pojdite vsak dan na dolg sprehod. Kaj pa ste po poklicu?“ — Bolnik: „Pismonoša.“

Otroška. — Šestletni Metki manjkajo zobki. Teta se obregne vanjo: „Zdaj si pa tako škrbasta kot tvoja mama!“ — „O ne,“ protestira Metka. „Saj mama že ima zobel!“ — „Pa ne svojih!“ vztraja teta. — „Ima, ima svoje — saj jih je plačala!“

Resnica. — Filozof je popeljal bogatega skopuha pred okno in ga vprašal, kaj vidi. „Vidim ljudi,“ je dejal skopuh. Filozof ga je prijel za roko in popeljal pred ogledalo. „Kaj vidiš?“ ga je spet vprašal. „Vidim sebe,“ je odvrnil skopuh. „Točno,“ je zagodrnjal filozof. „Oboje, okno in ogledalo, je narejeno iz stekla, le da je eden od njiju poseben. In prav to je tisto: le nekaj srebra je treba, da človek ne vidi več ljudi, marveč samo samega sebe.“

Mali oglasi

URADNI TOLMAČ

Kdor želi imeti slovenske dokumente prevedene v francoščino (krstne, rojstne, poročne liste ali pa želi vložiti razne prošnje glede pokojnine, rente, razne reklamacije in tako dalje, naj se obrne na naslov: Monsieur JANKOVIČ Janko, uradni tolmač, 17, rue de Belgrade, Tucquegnieux (Marine) M & M., Francija.

◆
Prevzel bi izključno zastopstvo v Franciji za prodajo vseh splošnih dodatnih delov (=potrebščin) za vse vrste avtomobilov. — Resne ponudbe poslati na naslov: Francois Ahačič, Résidence Sylvabelle, VILLE D'AVARY (Scint-et-Oise), Francija.

◆
Slovenec, ki bo prevzel avtobusno podjetje, organizira z modernim avtobusom (zadnji model) vožnjo v Slovenijo. Točni datum bi odločila želja večine, sedaj mišljen je odhod okoli 22. 12. 1963, nazaj pa bi se vozili okoli 2. 1. 1964. Cena pride na 40%—50% ceneje od železniške. Lahko bi naredili tudi postajo v Holandiji. Denar se bo pobiral pri odhodu, zato iščem samo resne interese. Ostalo zvedo posamezniki po pošti. Če se za to zanima tudi kdo, ki ima le Fremden-pass, lahko v teku 2—3 mesecev dobi preko konzulata v Bad Godesbergu pri Bonnu jugosl. stalni potni list. Vsaka oseba lahko nese s sabo reči v vrednosti do 900 DM brez carine. Se priporočam: rojak Franc Jesenšek, 41 Duisburg, Kleverstr. 57, Nemčija.

Dve novi gramofonski plošči

V Milwaukee v Združenih državah so izdali zelo lepo ploščo s 16 božičnimi pesmimi, kakor jih pejejo cerkveni zbori slovenskih župnij v Združenih državah Amerike. Na njej je tudi kratek božični nagovor rajnega škofa dr. Rožmana in zvonjenje iz domovine ter lep božični preludij. Plošča je široka 30 cm in se obrača s hitrostjo 33 obratov na minuto. Plošča stane 5 dolarjev (125 avstrijskih šil.). Naročajte jo na naslovu: Rev. Ignacij Beran, P. O. Box 5284, Milwaukee 4, Wisconsin, U.S.A.

Založba „Slovenia records“, Box 8184, Chicago 80, Illinois, U.S.A. pa je pravkar izdala tudi ploščo z narodnimi pesmimi in sicer jih je 20. Plošča se imenuje SLP 1 — Zlati časi. Ima 33 obratov na minuto. Naročajte jo na naslovu „Slovenia records“! Cena: 5 dolarjev (125 avstrij. šil.).

◆ REŠITEV ZLOGOVNICE iz zadnje številke

Cvetka Marolt nam je poslala iz Nemčije naslednjo rešitev zlogovnice: „Slovenski smo fantje pri Dravci doma, slovenskega duha, slovenskega srca.“ Primerjajte z zlogovnico in boste videli, da je prav rešila.

◆ DRUŽINSKA PRATIKA 1964

Spet je zagledala luč sveta znana Družinska pratika in sicer letos za prestopno leto 1964. Naročajte jo: Družba sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26, Klagenfurt, Austria.

NASLOVI SLOVENSКИH IZSELJENSKИH DUHOVNIKOV

ANGLIJA: Ignacij Kunstelj, Offley Road 62, London S.W. 9., England (Tel. RELiance 6655, izg. Rilájens).

BELGIJA: Vinko Žakelj, rue des Anglais 33, Liège, Belgique (Tel. 04/233910). — Kazimir Gabcerc, 19 avenue Louis Empain, Marcinelle (Hainaut), Belgique (Tel. 07/367754).

FRANCIJA: Nace Čretnik, 4 rue S. Fargeau, Paris 20, France, (Telefon MENilmontant 80-68) — Ciril Lavrič, 7 rue Gutenberg,

Paris 15, France, (Tel. BLOmet 89-93). — Stanislav Kavalari, 17 rue Claude Debussy, Liévin (Pas-de-Calais), France. — Anton Dejak, 33 rue de la Victoire, Aumetz (Moselle), France. — Msgr. Stanko Grims, 1 rue du Dauphiné, Merlebach (Moselle), France. — P. Jakob Vučina, 6, rue de France, Nice (A. M.), France.

NEMČIJA: Ciril Turk, 42 Oberhausen-Sterkrade, Mathildestrasse 18, West-Deutschland (Telefon 902/62676) — Ivan Ifko, 43

Essen-Altenessen, Schonefeldstr. 36, W. Deutschland. — Dr. Franc Felc, 7 Stuttgart-S, Heusteigstr. 49/II, W. Deutschland (Tel. 707970). — Dr. Janez Zdešar in Franc Šeškar, oba: Zieblandstr. 32/II Rgb., 8 München 13, W. Deutschland, (Tel. 550296).

NIZOZEMSKA: Vinko Žakelj, rue des Anglais 33, Luik, Belgie.

ŠVEDSKA: Jože Flis, Gamla Nissastigen 65, Oskarström (Halmstad), Schweden (Telefon 035/60086).

NAŠA LUČ

mesečnik za Slovence
na tujem

12. letnik
1963

Izide desetkrat v letu (vsak mesec razen junija in avgusta).

Za uredništvo odgovarja dr. Janko Hornböck. Založba: Družba sv. Mohorja. Tiska: Tiskarna Družbe sv. Mohorja. Vsi v Celovcu.

Printed in Austria

Dopise za številko, ki izide konec meseca, mora uredništvo prejeti vsaj do 10. v mesecu. Člankov ne vrača.

List lahko naročiš pri bližnjem poverjeniku ali pa naravnost pri upravi v Celovcu.

Če list naročiš pri upravi, stane na leto 30 šil. ali protivrednost: 60 bfr, 6 NF, 4,50 h. gld, 5 DM, 750 lir, 12 angl. šil., 8 norv. kron, 6 švedskih kron, 9 danskih kron, 15 avstralskih šil., 1,50 dolarja.

Uredništvo in uprava imata naslov: „Naša luč“, Viktringer Ring 26, Celovec-Klagenfurt, Austria.

Poglejte

to številko in ugotovili boste, da ima 32 strani. Zasluga za to gre predvsem rojakom, ki se zavedajo pomena takega lista, kot je „Naša luč“ in so s svojimi darovi omogočili natis več strani.

Ob tej številki bi radi čitateljem nalili kozarec dobrega vipavca; ker nam to ni mogoče, vam prinašamo vsaj pesem o Vipavski dolini. - Tudi iz te številke boste spet zvedeli marsikaj novega. Gotovo boste prebrali poročila iz Skopja in poročilo z letošnjega Slovenskega dne v belgijskem Limburgu.

Spoštovane poverjenike prosimo, da bi pohiteli s pobiranjem letošnje naročnine, ker gre leto h koncu.